

Nepriskaičiuojama LITHUANIA

Independent Lithuania

Už ištikimybę Kanadai!
For loyalty to Canada!

Už Lietuvos išlaisvinimą!
For liberation of Lithuania!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Published by the Lithuanian League of Canada.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Adresas: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q. Canada.

Nr. 39 (235) KAINA 10 ct.

MONTREAL, SPALIS - OCTOBER 11 d.

PRICE 10 c. XI META!

ANTROJI ATOMINĖ SOVIETŲ RUSIJOS BOMBA

SUSPROGDDINO PASKUTINES TAIKOS VILTIS

Praėjusi savaitė sužlugdė pa-
skutines kai kieno vis dar puo-
selėtas iliuzijas, kad gal Rusi-
ja dar neturi atominių bombų,
kad ji, kaip kai kas manė, tik
tai spekuliuoja tuo vardu. Bet
JAV prezidentui Trumanui pa-
skelbus, kad

Rusija susprogdino antrą atominę bombą,

prabylo pats Stalinas, kuris ži-
nias patvirtino. Stalinas pir-
mą kartą per „Pravdą“ pa-
skelbė, kad ateityje Rusija ir
daugiau bandys atominius ka-
ro ginklus. Taigi, melavo per
nai Tass, kai Trumanas prane-
šė apie pirmosios bombos sus-
progdinimą, kad tai nebuve-
tiesa. Rusijos šnipai, padeda-
mi penktosios kolonos išdavi-
kų, pasirodo, vis dėlto atomo
sprogdinimo paslaptį Rusijai
išdavė.

Faktas, kad Rusija jau turi
atomines bombas,

gali žymiai sukomplikuoti tarptautinius santykius.

Jie jau sukomplikuoti. Kai
Trumanas neleidė MaiArthurui
pulti Mandžiūrijos, jis jau
buvo tikras, kad tai gali reika-
lus supainioti. Todėl dabar
tenka atsidėjus pasiruošti ir
būti pranašesniems ir prieš Ru-
sijos atomines bombas. Nenuos
tabu, kad JAV atominės ener-
gijos komisijos pirmininkas
Jacksonas pareikalavo vietoje
1-no 10-ties bilionų dolerių ato-
minių ginklams. Prasidės
lenktyniavimas, kuris
pareikalaus dar laiko. Taigi,
dabar

prasideda įtemptas gink- lavimasis visais frontais.

Tito gauna naujų ginklų, Ita-
lija 400 mil. dolerių paskolos
apsigynimo tikslams.
Suprantamesnis tampa Tur-
kijos ir Graikijos priėmimas į
Atlanto Pakto valstybių sudė-
tį, o šių išpareigojimai, kad
jos išpildys visas Pakto prie-
voles.

Suprantama, kad po to Ru-
sija darosi dar mažiau suka-
bama, todėl ir JAV atstovas
Korkas apleidžia neribotam lai-
kui Maskvą ir daro pareiški-
mą, kad

su Rusija susitarti neįmanoma.

Tokiu būdu pasaulis galuti-
nai skyla į dvi priešingas sto-
vyklas, kurios, kiek pajėgda-
mos, ginkluosis ir spirinsis,
mobilizuodamos aplink save
tautas ir valstybes. Galima
teigti, kad nuo šiol žmonija
įžengia į naują laikotarpį, ku-
riame svers ne tikrai fizinė,
bet ir moralinė jėga. Žmonija
pati turės pasirinkti — laisvę,
kuria neša demokratija, ar ver-
giją, kurią planuoja bolševiki-
nis komunizmas.

Komunizmas darosi vis ag-
resingesnis. Jo vartojamos
smurto priemonės vis plačiau
panaudojamos. Stai, Mala-
juose komunistai nužudė Ang-
lijos vyr. komisarą. Indone-
zijos kinai neramūs, nes iš tē
vynės Kinijos gauna daug ži-
nių, kad ten vyksta baisus te-
roras —

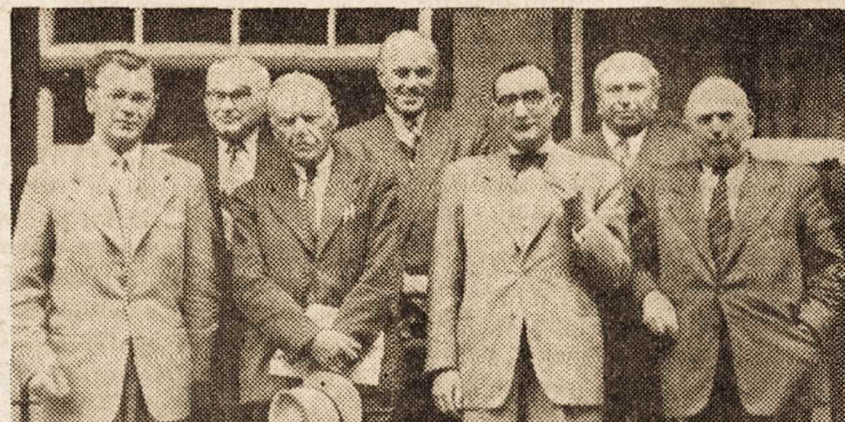
Mao Tse Tungas kerta kiniečiams galvas.

„Borba“ praneša, kad Čeko
slovakijoje sumiti 400 darbi-
ninkų už bandymą streikuoti.

Tito Zagrebe profsąjungų
susirinkime pareiškė, kad Ru-
sijoje vis stipriau išigali ver-
gija; darbo žmonės vis labiau
paverjami; vis mažiau turi
teisių pareikšti savo nuomo-

nes, nes diktuoja tikrai komu-
nistų partija.

Žmonijos gyvenimo padan-
gė vis labiau niaukiasi. Virš
jos galvų tiršti juodi debessys
nežada nieko gera. Karas, bai
sūs karas, bręsta ir jau žai-
buoja atominių bombų bandy-
mo pošvaistėmis.

VLIKo ir Diplomatos atstovų nuotrauka, padaryta 1951.
IX. 14 d. Vakariniėje Vokietijoje pasirašius susitarimą, ap-
jungiantį ir derinantį Lietuvos vadovimo darbus. Kaip spau-
doje jau buvo skelbta, susitarime dalyvavo šie asmenys:
p. Šidiškis (Tautin.), p. Maksuskis (Liaudin.), p. Kamins-
kas (Socdem.), p. Žilinskas (diplom.), p. Lozoraitis (Dipl.
šefas), p. Karvelis (Ūkin. s-ga), p. Norkaitis (Ūkin. part.).
Nuotrauka ELTOS.

NERAMUMŲ ŽIDINIAI

Irano naftos byla.

Spalio 4 d. į New Yorką at-
skrido Irano premjeras Mossa-
deh, kuris pats gins Irano naf-
tos šaltinių nusavinimo bylą
JTO Saugumo Taryboje.
Kaip pranešama, Irane dėl
naftos šaltinių nusavinimo di-
delė krizė. Sustojus naftos va-
lykloms, valdžia liko be pin-
gų, nes nafta Iranui duoda di-
žiausias pajamas. Dėl to val-
dininkai negauna algų. Val-
džia griebėsi taupymo priemo-
nių, bet krašte kyla neramu-
my.

Mossadeh, kurį lydi 15 eks-
pertų, sustojo ligoninėje, nes
jis nesveikas ir daugiausia ji
li lovoje. Trumanas jį pakvie-
tė į Vašingtoną, kaip svečią,
bet manoma, kad bandys pri-
kalbinti dar kartą atnaujinti su
anglais derybas, ypač, kad an-
lai jau pripažįsta teisę naftos
šaltinių nusavinti, o Iranas
pripažįsta teisę anglams už nu-
savintus turtus atlyginti. Ti-
kimasi, kad tokiu būdu galima
bus bylą baigti susitarimu.

Sueco perkaso byla.

Nors tai ne nauja byla, bet
dabar jau labai įdomi.
Egiptas pasiryžęs Sueco per-
kasą paimti savo žinion, o Ang-
lija pareiškė, kad ji vienašali-
ko sutarties nutraukimo nepri-
pažins.

Sueco byla naujai komplikuo-
ja Artimųjų Rytų politinę pa-
dėtį. O kur tikrai koks nesusi-
pratimas, visur ten savo nagus
kiša Kominformo agentai. Nuo-
to reikalas dar daugiau painio-
jasi.

Pačiame Egipte dėl šios rū-
šies dalykų kyla vidaus audrų,
kurios kartais įgauna net dra-
matiškas formas.

Sueco kanalo byla dabar yra
įžengusi į aštrumo stadiją, ku-
rios išsprendimas dar sunku
numatyti.

— V. Vokietijos premjeras
Adenaueris pasisakė už Vokie-
tijos vienybę visuotinių laisvų
rinkimų pagrindu, bet komunis-
tai laisvų rinkimų nepripa-
žįsta.

— Indonezijos kinai nutarė
visomis priemonėmis protes-
tuoti prieš komunistų terorą
Kinijoje ir pasisakė prieš Indo-
nezijos komunistus.

— Norvegijos sąvaldybių
rinkimus laimėjo Darbo parti-
ja; komunistai labai pralaimė-
jo ir liko paskutinėje vietoje.

ESTIJOS KONSULATAS KANADOJE.

Jau apie dešimt metų kai
mirus tuometiniam Estijos Gar-
bės Konsului Kanadoje, Estijos
konsulatas buvo uždarytas. At-
vykus Kanadon žymiam skai-
čiui estų, kilo gyvybinis reika-
las konsulatą atsteigti.

Šio mėnesio pabaigoje To-
ronte atidaromas konsulatas.
Konsulo pareigoms eiti atvyks-
ta iš New Yorko p. Johannes
Markus, buvęs ilgametis estų
diplomatas; jo paskutinė uži-
mana vieta — munisteris Bu-
dapešte.

Mes patyrėme, kad, kaip ir
daugumas estų, ministeris J.
Markus yra didelis lietuvių
draugas ir trijų Baltijos tautų
gladaus bendradarbiavimo
šalininkas.

ESTIJOS MINISTRAS LON- DONE p. AUGUST TORMA VIZITAVO AMERIKĄ.

Estijos Gen. Konsulas New
Yorke ir Ponia Kaiv suruošė
jo garbei priėmimą Belmont
Plaza Hotel spalių 3 dieną.
Apie 60 kviestų svečių iš Free
Europe Komiteto, tautinių es-
tų, lietuvių ir latvių grupių

pirminkinkai, „Voice of Ameri-
ca“ tautinių vienetų vedėjai ir
šiai žymūs amerikiečiai —
Baltijos kraštų draugai — sma-
giai praleido laiką jaukioje at-
mosferoje. Ministeris Torma
gerai kalba lietuviškai — išmo-
ko atstovaudamas Estiją Lietu-
voje.

Iš lietuvių priėmimo dalyva-
vo Gen. Konsulas ir Patariamo
sios grupės Pirminkinkas P. Si-
dzikauskas su Poniomis ir
„Voice of America“ vieneto ve-
dėjas p. K. Jurgėla. Ministras
A. Torma, prieš grįždamas į
Londoną, dar aplankys Kana-
dą.

Lietuviai vergų stovykloje Albanijoje

RUSIJA GINKLUOJASI ALBANIOJE.

Kai 1948 m. Sovietų Sąjun-
gos ir Jugoslavijos santykiai pa-
šlėjo, Sovietų Sąjunga visą sa-
vo dėmesį atkreipė į Albaniją.
Tai maža valstybė prie Adrijos
jūros — Sovietams labai svar-
bus postas. Albanija ypatingai
pasistengta izoliuoti nuo

kito pasaulio, kaip labai svarbi
strateginė pozicija.

Albanijos pasieny Valona
upės žiotyse yra septynių ket-
virtainių kilometrų dydžio kal-
nuota Saseno sala. Joje italai
buvo pristatę kareivinių. Ka-
rui pasibaigus salą valdo alba-
nai.

Savietai greitai susioreinta-
vo ir toje saloje baigia įrengti
povandeninių laivų bazę. Nu-
matoma sutalpinti 90 — 100
pov. laivų.

Jau treči metai, kai dirbama
be pertraukos dienomis ir nak-
timis. Dirba vergai tremtiniai,
daugiausia atvežami iš Pabalti-
jo valstybių.

Salon rusai nieko neįleidžia
ir nieko neišleidžia. Žmonės
dirba ir žūsta. Esą ir vaikų 12
— 13 m.

Sala su sausuma sujungta
povandeniniais tuneliais. Jau
įrengti trys požeminiai aero-
dromai. Kalnuota jūros kran-
tinė apstatyta sunkiaisiais pa-

būklais, kuriais galės būti ap-
šaudomi Adrijos jūroje lai-
vai. Raketiniais šoviniais visa
Italija.

Ir bazių įrengimo darbams
ir aerodromų statyboms bei
krantinių sustiprinimo dar-
bams vadovauja vokiečių tech-
nikai ir inžinieriai stiprioje NK
VD priežiūroje. Be to, sovie-
tai susirado ir svarbiausią Vo-
kietijos povandeninių laivų
konstruktorių, kuris išrado,
kad povandeniniai laivai gali il-
kaminėlių į lauką, orų gauti.
Tie laivai motoro „Walther“
pagalba plaukdavo po 26 km
per valandą. Dabar šis inžin-
ierius — konstruktorius dir-
ba sovietams.

Ką reiškia 100 povandeninių
laivų, galime spėti iš to, kad
Vokietija, pradėjusi karą, turė-
jo tik 60 pov. laivų. Šita nau-
joji Saseno tvirtovė gali pasi-
rodyti galingesnė už anglų ne-
toliese esančią Maltos tvirto-
vę. Iš „St.-Zt. u. H.“

DĖL ELTOS ATITAIŠYMŲ.

Oro paštu iš tremties.

Gerb. Redaktorium,

Elta man/ taiso, bet Jūs ma-
nės nepasmerkite, nes aš sten-
giuosi žinias gauti iš tikrų šal-
tinių, o kad jos kai kam nepa-
tinka, tai yra natūralu.

Sekant Eltos „atitaisymus“,
išeina, kad jai iškarpos ir rei-
kalavimus „reaguoti“ siuntė
tūla Toronto „brolija“, todėl ir
Elta net susipainiojo, kad „N.
Lietuva“ įsėinanti... Toronte.
Ko gi vertas toks atitaisymas,
kai net trūksta apdairumo ži-
noti, kur laikraštis išeina? Bet
iš eilės:

1. Kas yra valdantysis blo-
kas? Elta nežino, už tai gerai
žino visi lietuviai. Ir dėl to
man aiškintis netenka. O kai
dėl MLT ir tariamojo „atsto-
vo“, tai žinios mano gautos iš
autentiškų šaltinių. Tai nelie-
čia p. Brako, kuris — dar ne-
patyrėliau — ar pritapo „padė-
jėjo“ rolei.

2. Ir gi nėra kas aiškinti:
Elta pripažįsta, kad Wisbade-
ne buvo posėdis, o aš pridė-
jau, kad buvo taip pasielgta, jog
kaikas (jeigu reiks, ir pavarde
nurodysiu. Dabar to neminiu,
nes gi „nomina sunt odiosa“).
Taigi, faktas nenuginčytas.

3. Eltos aiškinimas apie pa-
simatymą su Švedijos kara-
liumi per daug baltais siūlais siū-
tas. Jeigu pripuolamai buvo
pasimatyta Rotary klube su
karaliumi, tai VLIKo atstovas
jau neradęs reikalo daryti ka-
raliui vizitą... Prisipažinsiu,
kad šios žinios buvo gautos iš

diplomato. Aš vis dėlto juo
linkęs pasitikėti, kaip ir p. Sa-
vickiu, kuris jau ne pats El-
tos biuletenį rašė. Na, paga-
liau, tegul jau bus VLIKo ats-
tovas unarauningesnis už Šve-
dijos karalių. Tikrai ir beliko
dar kartą pasigirti...

O p. Savickio kelionė nuo to
tikrai nenukenčia, ar jis dide-
lės rolės nevaidinančius, dau-
giau oficialius asmenis — mo-
narchus lankė, ar ne. Kas ki-
ta, kai p. Savickis matėsi su
premjeriais, užsienio reikalų
ministeriais ir kitais įtakingais
asmenimis. Tokiu būdu, vel-
tu Elta kalba apie p. Savickio
misijos nuvertinimą. Nusiste-
bėjimą sukėlė kaip tikrai pasi-
gyrimas nereikšmingomis po-
zicijomis, kurios iš Eltos „ati-
taisymo“ kyšo kaip išpuštos.

Eltos, turiu pasakyti, nenei-
giu ir nežeminu, bet... ji pa-
ti save žemina, jeigu ne pati
vadovaujasi gyvu reikalu, bet
pasiduoda tūlos torontieškių
„brolijos“ sugestijoms. (Ką
gi — įdomi tarnyba — toron-
tiškams...) Gal, būdama kon-
sekventiška, Elta apgins vei-
kiančius diplomatus nuo nepa-
gristo „Tėv. Žiburių“ užsipuo-
limo?

Neturiu iliuzijų, kad mano
pranešimai kai kam nepatinka,
bet aš negaliu tenkintis oficia-
liomis Eltos žiniomis, bet jų pa-
jeiskau ir iš kitų šaltinių. Ma-
nau, kad bent prieš skaityto-
jus nenusidėdau, kai juos pla-
čiau informuoju.

Jūsų korespondentas (jlb).

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant redakcinei kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEMlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieškojimų kaina .. \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Ir mūsų pasisakymas

„Nepriklausoma Lietuva“, nėsime. Bet netenka abejoti, kad reikia jį ieškoti būdų pašalinti tas negeroves, kurios, beje, ne tik tiktai kenkia Didžiųjų Tikslų siekti, bet erzina tautiečius, kelia jų tarpe nesantaiskas, bergždžius ginčus ir bendrai ardo būtiną vienybę ir galimą darną.

VLIKas turi gerai žinoti, kad nukreiptas prieš jį, tiksliau — prieš bandančią dominuoti jo dalį, įtampa tol neatlyž, ligi kol nebus pašalintos tos priežastys, kurios kelia juo nepasitenkinimą, dėl kurių per manentiškai kyla įvairaus pavaldalo reakcijos, tai naujų organizacijų, tai pavienių asmenų pasireiškimais. VLIKe be stipriai partiskumų, veda siriškiąs tūlas dalinis, bet per prie negerovių, skaldymosi ir reakcijos. VLIKas turėtų pagalvoti, kaip jį išvaduoti iš sprendimus. Redakcija ir stengiasi patiekti daugiausia tikrų faktų, nors dėl to atsiranda ir nepatenkinimų, kurie nemėgsta, jeigu kas parodoma dienos šviesoje.

Pavaizdavimų porą faktų. Lig šiol gana daug buvo kalbama ir apie Diplomatinijos šefo, „užmačias“ ir apie Lietuvių Rezistencinę Santarvę, bet kaip iš tikrųjų yra, kokios ten tendencijos reiškiasi, niekas nieko tikra negalėjo pasakyti. Dabar gi, kai viešai buvo išsakyti pasisakyti ir vienas ir kiti, visuomenė pati jau iš autentiškų šaltinių turi tikras žinias, ir pati visuomenė, t. y. — ir „NL“ skaitytojai, patys gali spręsti, kas pareiškimuose, kurie nušvietė kalbamuosius reikalus, yra gera, priimtina ir kas negera, nepriimtina. Taigi, „NL“ redakcija laiko, kad ji savo skaitytojams yra patarnavusi ligi šiol neaiškius reikalus išsiaiškinti. Tenka tik tiktai įsamiškai pabrėžti dar kartą, kad už visus pareiškimus yra atsakingi pareiškimų davejai. O skaitytojų teisė šiaip ar taip tuos pareiškimus vertinti.

Bet redakcija po šių pareiškimų nori taip pat pasakyti savo nuomonę, kad dar geriau būtų galima susiprasti su GG skaitytojais. Klausimų yra, ir kaip jie yra tapę gana opiais. Partinis kaikieno vienašališkumas net yra linkęs nei laisvajai, nepartinei spaudai, nei net piliečiams, — ne leisti nei pasisakyti, nei turėti savo laisvos nuomonės, iš anksto jiems insituoti būtinai savąją. Redakcija gerbia kiek vieną rimtą ir nuodėdžią nuomonę. Ji ir pati nori taisyti patys, jeigu jiems išlaisvinimui — tai yra — Vyriausio Politinio Organais. Dėl to jo autoritetingumas yra labai svarbus. Jis turėtų būti visai be priekaištų, kurie kaip tiktai jo autoritetą žemina, o kai kada tiesiog stumia net į problematišką padėtį.

VLIK-as.

Redakcija po dešimties metų kietos ir išbandytos patirties yra nuomonės, kad Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIKas yra Centrinis Politinis Organas, turintis šaknis Tėvynėje, joje organizuotas demokratiniu — koalicioniu pagrindu, dešimt metų vadovaujantis Lietuvos ir lietuvių pasipriešinimui prieš okupaciją ir vedas kovą už jos išlaisvinimą — tai yra — Vyriausio Politinio Organais. Dėl to jo autoritetingumas yra labai svarbus. Jis turėtų būti visai be priekaištų, kurie kaip tiktai jo autoritetą žemina, o kai kada tiesiog stumia net į problematišką padėtį.

VLIKo autoritetingumu tenka pakartotinai susirūpinti, — nes ne kas kitas, kaip jis pats nesugeba išskirti ir išlaikyti savo autoriteto reikalingoje aukštumoje.

Nenorėdami gilinti Vlikines žaizdas, šį kartą jo trūkumus išsiaiškins priežasčių nenagrinėsim.

MŪSŲ EKONOMINĖS PRE TENZIJOS KAIMYNU.

Kai šiuo tarpu susitarimai tarpe vakrinių valstybių iš vie nos pusės ir Vokietijos Bonn os vyriausybės iš kitos yra pasiekę tūlo laipsnio, tai atėjo laikas prieškariniui ekonom. santykiams tarp dviejų kaimynų patvarkyti, kiek sąlygos leidžia.

Lietuviai, dabar atsidūrę tremtyje vakaruose nuo Austrijos iki Australijos, jei turėtų, taip sakant, nebaigtas sąskaitas su kaimynu (vokiečiais), turėtų apie tai dabar pasirūpinti: pranešti savo oficialioms įstaigoms, legacijoms (Pasiuntinyboms) ir konsulatams, žinias, kiek ir kurio turto jiems priklauso iš Vokietijos iki Antrojo Pasaulinio karo pradžios. Lietuvos piliečiai, pranešdami savo pretenzijų sumą, litais ar vokiečių markėmis, tegul nurodo kokius turi dokumentus savo pretenzijai paremti. Kiekvienas pranešėjas privalo turėti galvoje, kad čia, tuo tarpu, kalbama tik apie prieškarinių relikvijų kraštų.

ly, reikia priimti kaip pozityvų ir nuodėdžiai vykdytiną.

Reikia čia aptarti, kad Diplomatinijos šefas Lietuvos reikalui svarbus ne vien kaip toksai, bet kaip visos Lietuvos diplomatų nuomonės ir valios reiškėjas. Žinoma, jeigu taip yra, dėl ko tačiau nėra duomenų abejoti.

Titulas, sudarytas bėdos atveju, tegul jis ir nekonstitucinis, tegul net ir ne įstatyminis, bet, jeigu jis yra pripažįstamas, — o tam duomenų yra, — tai jis tegali būti tikrai naudingas. Todėl ir nėra reikalo dėl jo kelti ginčų.

Vadinamasis subordinacijos klausimas yra kilęs greičiausia dėl nesupratimo. Nėra su subordinacijos klausimu, bet yra gero bendradarbiavimo klausimas. Taip jis ir sprendžiamas.

Diplomatai.

Tai nenutrūkusiai veikianti Nepriklausomos Lietuvos valstybinio aparato dalis. Tiesa, tai yra valdininkai, vykda savo funkcijas. Tačiau tuo pat metu tai yra tarptautinės teisės fiksuota institucija. Tikrai džiaugtis galime, kad šią instituciją turime ir kad ji dar daugelio valstybių pripažįstama, kaip Nepriklausomos Lietuvos institucija, visiškai oficialiai vykdanči savo funkcijas, ypač nepaprastai vertingose, pirmojo pasaulinio vaidmens valstybėje, kaip Jungtinių Amerikos Valstybės. Mes tiesiog laiminame ten turėdami savo atstovus — ir diplomatinėje ir konsularinėje srityse.

Visai nepagrįstai ir tiesiog užgaulingai tūlos spaudos pul ti diplomatai. Jie savo pareigas, kiek buvo jų galioje, atliko dar tada, kai VLIKo nei ne buvo, kai tiktai vieni diplomatai begalėjo veikti. Ir jie veikė. Garbė jiems, kad sunkiausių tautos ir valstybės metu jie išskėlė teisės, teisėtumo balsą ir užprotestavo prieš smurtą.

Juk jie ir VLIKą eksponavo užsieniams, kai niekas apie jį dar nežinojo. Jie ir dabar atlieka didelį vaidmenį, nors kai kam ir nematoma, o kai kieno tyčia nepastebima. Jie gi, suvaržyti sunkios padėties ir nusi stovėjusių diplomatinės tradicijų, kartais ir dar dėl svarbesnių priežasčių, girtis savo veikla negali. Ir tūlos spaudos nedžentelmeniškūs užsipuolimai yra tylo mis „nuri, kaip karčią piliulę“.

Jiems reikia bendradarbiavimo. Gero patarimo ir geros gestijos jie tikrai neatmes. Jų darbas nematomas, bet sunkus. Padėkime jiems kuo galėdami, o ne užsipildinėkim, kad ir be maskuotai piktos valios, tai vis dėlto neprotingai.

Organizacijos.

Nėra sąmoningos tautos be organizacijų. Nėra demokratijos be politinių organizacijų. Nes organizacijose gimsta gyvenimo tobulinimo idėjos, kristliuojasi joms gyvendinti priemonės. Todėl organizacijos reikia pozityviai vertinti.

Nepaprastai aukštos vertės ir didžiųjų darbų yra Amerikos Lietuvių Taryba — ALT, kuri jau pirmomis Lietuvos okupacijos dienomis darė žygių trūkumų.

KANADA ĮSIGABENA INŽINIERIUS

Kanadoje jaučiamas inžinierių trūkumas, nes dabar vyksta didelis industrijos išsiplėtimas.

Anglijoje į skelbimus atsiliepė 2.000.

Kontinente minią paskialbės sou prašytojais, kurie buvo IRO pasiūlyti ir rekomenduoti Kanados Imigracijos atstovų. Misija ypatingai susidomėjo tais prašytojais, kurie būtų pabėgę iš komunistų kontroliuojamų kraštų.

prieš okupaciją, už laisvę. Tai — viena vedamųjų organizacijų lietuvių tautos kovoje už Lietuvos laisvę.

BALFas taip gi, nors pasistatęs medžiaginės paramos už davinius, taip pat netiesiogiu būdu yra viena tų organizacijų, kuri bendradarbiauja AL Tui jo uždaviniuose.

Mažosios Lietuvos Taryba rūpinasi Mažosios Lietuvos reikalais ir tautos dalių ir lietuvių žemių vienybę.

Visur susiorganizavę Tautos Fondo skyriai taip gi yra vieni didžiųjų talkininkų, ir ne vien tuo, kad surenka lėšų, bet kad ir moraliai palaiko tautiečiuose išpareigojimų Tėvynei ugnelę.

Politinės srovės — partijos ir sąjungos — profesinės organizacijos ir tt., — visos dedasi bendron talkon. Tai yra labai pozityvus ir gražus reiškinys. Tai yra didelė talka, kurią VLIKas turėtų branginti. Svarbių organizacijų yra ir daugiau.

Jeigu VLIKas yra vadovaujantis organas, tai jo pareiga telkti į vienybę visus lietuvius ir visas jų organizacijas. Jo pareiga sužinoti jas ir kviešti dėtis į bendrą darbą. VLIKas turėtų būti mobilizatorium.

Jei sakysim, į viešumą išėjo Lietuvių Rezistencinė Santarvė, tai, kaip iš jos pirmininko pareiškimo matyti, tas įvykis kaip reakcija į aiškius VLIKo netobulumus. Bet ne viena LRS pasireiškė, nes galima konstatuoti tai menkesni, tai stipresnių audrojų ir daugiau. Galima sakyti, kad tai yra tartum organizuotas pasipriešinimas prieš egotistinius pasireiškimus, kurie kaip tiktai VLIKas įneša nedarnos ir greičiausia todėl, kad tai daro asmenys, kurie neturi atsakomybės prieš organizacijas, nes faktiniai jie jų neturi. Juk tie VLIKo nariai, kurie turi ypač senas organizacijas savo užnugary, prieš kurias, — o tas reiškinys, kad ir prieš plačiąją visuomenę, — yra atsakingi, jie visi gražiai ir laikosi. Jie ir vienybės siekia, jie ir su Diplomatinija susitarę, jie sugeba rasti bendrą kalbą kiekvienu rimtu klausimu.

Rezistencija, kuri, — kai kas to nežino, — yra nusipelnusi labai svarbioje pozicijoje. VLIKui reikėjo pajieškoti gražių būdų su ja susitarti ir suderinti savo veikimą, tose la bai svarbiose tautos kovose už laisvę pozicijose.

Išvados

kokios ypatingos nėra reikalingos, nes jos aiškios iš viršišdėstyto. Nebent pabrėžti tą mintį, kad reikia tiktai geros valios, kurios daugumai VLIKo organizacijų ir jų atstovų jame netrūksta. O geros valios neturi trūksti, nes VLIKą nukreiptos visų tautiečių akys, jo veiklon dedamos viltys, iš jo laukiama ir tikimasi to, kam jis sudarytas ir kam egzistuoja.

Galima nedvejopant teigti, kad visi tautiečiai dvasios pakilimu sutiks kiekvieną jame geresnį nusiteikimą, rimtį ir darbą ir nenurims dėl ligioliinių trūkumų.

J. Kardelis.

Auklėjimas ir konfesinės mokyklos

Nežinau, ar yra pasaulyje buvęs pedagogas, puikiai žino, kraštas, kuriame tikišinės orkokios būtų buvusios pasekganizacijos turėtų daugiau laisvės, jei Lietuvos klebonai būvių, kaip Kanadoje. Ir kokių tu išviešpatavę mokyklose. O tikių čia nėra? Anglikonų, mėginimas buvo.

Ilgai nesiginčijant su kun. Skilandžiūnu ir su jo patiekty, menonity, duchoborų, Die-tomis mintimis (kaip jis sako, vo vaikų, Gelbėjimo armija ir paimtomis iš brošiūros, išleisvisokių kitokių. Kai kurios sek tos Katalikų Centro), reikia tos (nudistų) pasireiškia aiškiai pabrėžti, kad mokyklos tinkadestruktyviai viešame gyvenimumas pareina ne nuo moky-mės ir dažnai drumsčia viešąjo religinių išitikinimų, bet tvarką. Kai kurių tikių dvau-nuo pasiruošimo, pašaukimo sininkai uoliai remia (Endi-būti mokytoju bei auklėtoju, cott) taip vadinamą „taikos“ nuo objektyvumo bei meilės akcija, kuri yra diriguojama iš Kremliaus. Kai kur sufanatizuoti tikintieji užpildinėja ki nos tikių susirinkimus bei maldos namus.

Pajėgesnės tikišinės organizacijos turi ne tik savo bažnyčias, bet ir mokyklas, pradedant pradžios ir baigiant kole džais ir universitetais. Tose mokyklose laisvai šeimininkauja nekontroliuojami tų tikių dvasininkai. Ottawas Universiteto rektorių skiria Popiežius.

Dėl ko ko, bet jau dėl laisvės tikišinės organizacijos Kanada skustis neturėtų.

Tačiau, va, „Tėviškės Žiburi“ (30) 83 nr. randame kun. Vikt. Skilandžiūno straipsnį „Auklėjimas Demokratijoje“. Tas straipsnis ne ką duoda mums lietuviams ir ką jis duoda Kanadai? Pasakyti (cituoju autoriaus žodžius), kad Kanados katalikai sutinka daug sunkumų dėl krikščioniško savo vaikų auklėjimo, yra daugiau nekaip neteisinga ir neobjektyvu. Manau, kad didelė lietuviškosios visuomenės dalis žiūri į šį klausimą daug rimčiau ir teisingiau nekaip kun. Skilandžiūnas. Iš to straipsnio galima suprasti, kad viešosios mokyklos (public schools) kenksmingos krikščionybė. Jeigu taip, tai kodėl Nepriklausomoje Lietuvoje 98 proc. pradžios mokyklų buvo beveik tokio pat pobūdžio kaip Kanados „public schools“? Lietuvos mokytojus skyrė švietimo Ministeris, neklusdamas jo religinių išitikinimų, ir, mašinėlės ir daug kitų modernšau, „TŽ“ redaktorius, kaip jų prajovų. Naujas Ateivis.

Mano supratimu, nepasitenkinimas kyla vien tik todėl, kad įvairių tikių dvasininkai stengiasi vis plačiau išsiplėsti ir tose gyvenimo srityse, kurios ne jiems priklauso. Suprantama, toks noras pateisina mas, nes tik tuo būdu pasidaro prieinami liuksusiniai automobiliai, pinigams skaičiuoti mašinėlės ir daug kitų modernšau, „TŽ“ redaktorius, kaip jų prajovų. Naujas Ateivis.

„Pelėdos“ juokai. ORAS

Parapijiniuose piknikuose vi siškai išdžiūvo. Siaučia sausros, drėgmės nebėloko nė lašelio...

ALT'e pučia nedidelės apimties skersvėjai. Numatomas debesuotumas su pragiedrėjimais. BALF'e giedra ir karšta, toks oras, nuo kurio ima snaudulys. VLIK'e vis tebesiaučia miglos ir drėgnas oras, per tai matomumas blogas.

Čikagoj, kaip ir visada — visokių nepagadų duobė. Iki šiol į čia visokios srovės visos oro negerovės nešė ir pūtė iš Kanados, o dabar pradėjo pūsti jau net iš pačios Romos... Orkanas, vadinamas „diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

„diploma“

Lietuviškai galvojant

ALBINAS VILNIŠKIS.

Besklaidant gana gausią mūsų išeivijos spaudą, prašosi iškeliamas vienas gana svarbus klausimas ir būtent: Ar yra tikslinga ir lietuviška būnant tremty ar išeivijoje pamėgdžio ti buv. nepriklausomybės meto partinis - politinių gyvenimas ir sugyvenimas; ypač iškeltina šiuo metu bergždžia tar pusavė kova.

Diskusijos šiuo klausimu dažniausiai padaro išvadą, kad tiksliai tai ir tėra priežastim mūsų bendro iki tam tikro laipsnio nesusigiedojimo, nesutari mo, o kartu net ir asmeninės kartais neapykantos ir bendrai nesklandumų.

Dar pradžioje norėtusi užakcentuoti, kad tas tarpusavio mūsų nesutarimas nėra jau toks baisus, kad tektų šauktis rykštės ir Dangaus... kad pagrindiniais mūsų Tautą, bet ne mus pačius, rūpimais klausimais visi be išimties sutaria me (liūdičia ALT'as, BALF'as). Tačiau dažnas mūsų, ku riam brangu viskas, kas lietu viška, kas sava, tie įvairūs, kad ir smulkesnio pobūdžio, nesu tarimai yra taip pat nemalonūs ir geriau jei ne visiškai išveng tini, tai nors žymiai sumažė tu.

Kiekvienas laikraščio pusla piuose perskaitytas straipsnis, jei jo autorius neiškiša savo partiskumo, puolant kitokio nu sistatymo asmenis, yra mielas, malonus, tuo labiau jei jame ke liami ir nagrinėjami savi, mums gyvybingi, lietuviški visiems mums bendri reikalai.

O jeigu prasideda, neduok Dieve, tie, vienų kitiems užmė tinėjimai, apkaltinimai, prie kaištai, o paskui atsakymai to kiu pat stilium... baigta.

Malonu yra skaityti diskusi jas apie reikalą, kada jieškomi yra keliai ir būdai kuriam nors reikalui pagerinti, patvarkyti, ir tiesiog koku darosi, kada pereinama stačiai prie asmeni š kumų...

Norėtusi manyti, kad dažnas redaktorių taip pat turbūt mie lai norėtų, kad panašūs straips niai, turį aiškų partinį atspal vį jo redaguojamam laikraš ti nepasirodytų, tačiau mato mai, kad ir prieš savąjį norą dėl kokių nors surizgusių daly kų jiems tenka pasielgti kitaip. Kitaip nėra išaiškinamas kai ku rių nuosaikesniųjų tuo atžvil giu redaktorių darbas...

Išidėmetinas yra šio laikraš čio sklytė einas pulk. Škir pos straipsnis apie L. A. Fron

ta. ypač to sąjūdžio steigiam a sis aktas. Pažiūrėkime, kas po juo pasirašė tuo sunkiuo ju, ypatingu mūsų Tautai momentu... Ten galime rasti įvairių išitikinimų ir pažiūrų žmonių, be ne bus atstovų ten iš visų buv. politinių partijų. Kas kita, jei ne bendras ir visiems šventas Tėvynės Lais vės reikalas padarė tai, kad smulkieji partiniai reikalai, rei kalėliai buvo padėti į šalį...

O kokį metą mes dabar gy vename? Ar jis jau yra pa gerėjęs nuo anų Mūsų Tautos ir Valstybės krizės dienų? Ko dėl kartais neįmanoma dabar rasti bendrą kalbą?

Iš anksto tenka pasakyti, kad toks neva „auksinio vidurio“ balsas tikrai nėra populia rus, už tai, kad juo bando kar tais dangstytis kaip tik tie, ku riuos slėgia partinis kiautas.

Ir tikriausiai, jei šis straips nis būtų patalpintas kuriam nors iš srovinių laikraščių, o ne „Nepriklausomaj Lietuvoj“, tai tuojau autoriui būtų primesta, kad štai ana jis, nuduodamas „kaž kokį vidurį“ yra tos ar anos grupės šalininkas.

Juk žinome, kad ir šiaip gy venime tie „neišsiryškinusieji“ partiniu atžvilgiu labiausiai yra nemėgiami ty, kurie kur reikia, kur nereikia rodo savo tokį nusistatymą buv. politinių nepriklausomybės meto parti jų pavadinimais prisidengę.

Mūsų dažnas tikrai dažnai maišo pasaulėžiūros klausima su partiniu reikalu, gal už tai kad gyvenime labai dažnai tie reikalai ir tikrumoje yra sura iz gomi kai ko sąmoningai...

Pasaulėžiūrą kiekvienas žmo gus savąjį turi, tačiau jis gali ir nepriklausyti jokiai ideologi nei srovei ar partijai iš viso ar tam tikrais laikotarpiais.

Būtų klaidinga galvoti, kad visi vienodai turėtume many ti, tačiau mūsų tie skirtingumai neturėtų peržengti ribą, kurią būdai kultūringais ir sąmo ningais lietuviams patys kiek vienas turėtume susirasti.

Nuodugnaiu pajieškant ty nesklandumų priežas čių, jos visos pagaliau veda į pavienių individų srovinio kiau to storumo laipsnį.

Tas, kuris visiems bendrą reikalą pastato pirmon vieton, su tuo žiūrėk, lengviau susikal bėsi; kuris gi užkietėjęs, tas pirma pagalvos, o kaip maną jai partijai iš to išeis, gal par tijos „bosai“ tuo klausimu turi kiek kitokią nuomonę.

Kodėl yra tam tikrų nesklan dumų ir mūsų vrisūnėse. Kai imama apie tai „kalbėti“ mūsų spaudoje, tikrai nemalonu ir liūdna lieka.

Kiekvieno sąmoningo eilinio tautiečio yra didžiausias noras ir reikalavimas, kad dėl esamo nedarumo, kuris yra grynai partinio pobūdžio, nenukentė tų tai, kas mūsų Tautai yra svarbiausio ir gyvybingiausio. Tikrai būdinga bus priminti ir nurodyti pastaruoju metu įvykdytus viešus pareiškimus dėl mūsų Viršūnių santykiavi mo.

Tepažiūri Gerb. skaitytojas į „Darbininko“, „Draugo“, „Naujienu“ skiltis, kur liečia tą reikalą ir tepasako, kokį įs pūdį jam padarys tokios rūšies diskusijos.

Dar yra čia Kanadoje gyve nantiems keista, kodėl „Drau gas“ būtinai nori įrodyti, kad „NL“, tai yra liaudininkų or ganas?

Tepaskaito kiekvienas „NL“ 32 Nr. straipsnio pradžioje idė tą paaiškinimą. Ten kiekvie nas pamatys, kodėl ir kokiais sumetimais yra dedamas p. Lo zoračio pasikalbėjimas.

Jei p. Kardelis sugeba pir moje vietoje pastatyti bendrąjį reikalą ir nežiūrėti per parti nius akinius, kaip „NL“ redak torius, tai toks žmogus ir kaip redaktorių ir kaip lietuvis yra vertas pagarbos ir turėtų būti pavyzdžiu pasekti ne vienam iš esamų lietuviškųjų laikraščių redaktorių...

Kodėl yra svaidomasi įvai riais „titulais“?

Kodėl savųjų yra stengia masi pažeisti ir atimesti tai, ką svetimieji dar mums kartais pripažįsta, o bendram lietuvi š kam reikalui būna naudinga?

Kodėl kartais su ironija sro vinėje spaudoje atsiliepiama apie buv. nepriklausomojo gy venimo žymiuosius asmenis, dėl kurių veiklos dar istorija netarė savo teisingo žodžio? Ke liant įvairias, kad ir tariama sias negeroves nepastebima, kaip skaitytojų, ypač mūsų jau nimo akyse tuo pačiu žlugdo mas tas ugdytinas gražus Tė viškės mitas?

Jei mums rūpi mūsų ateitis — mūsų jaunimas, kuo mažiau, kuo atydziau rašykime apie praeties negeroves... Juk daž nam periodinė spauda atstoja ir knyga, iš kurios jis gauna supratimą apie praetį ir da bartį.

Kodėl mes, norėdami neva „sumalti“ mums nepatinkamus asmenis, griuamam pasitiki ėmą iš viso autoritetu.

Apie kapitalizmus

Daugelis žmonių pasaulyje blogai supranta, ką reiškia šis žodis šiandien.

William I. Nichols,

„This Week Magazine“ redaktoriu s. pinigus (tai yra kapitalą) in vestuotus į pramonę ir preky bą.

Naujas pavadinimas — api brėžimas tik vienam žodžiui galėtų padėti sustabdyti komu nizmo plėtimąsi pasaulyje. Tas žodis yra „kapitalizmas“. Tai yra išsireiškimas vis labiau ir labiau vartojamas sovietuose, kaip tepimo — judini mo žodis. Mes gi vartojame šį žodį apibūdinti mūsų ekonomi nei sistemai. Tačiau abiejose „geležinės uždangos“ pusėse tai yra blogai suprantamas žo dis, todėl, kad jis daugiau ne betinka sistemai, kurią norime šiuo žodžiu apibūdinti. Dauge liui žmonių žodis kapitaliz mas sukelia didžiausius neigia mus vaizdus iš buvusių senų klaidų — trūkumų ir buvusio žmogaus išnaudojimo. Joki būdu šis žodis neapima ir ne pavaizduoja dinaminės, pajė gios ir išsiplėtusios šiandienės sistemos, kuri visą laiką pa stoviai juda prie tikslo — su kurti daugiau gaminių (paga minti daugiau gėrybių) ir di desnį gerbūvį vis didesniam žmonių skaičiui. Žodis kapi talizmas yra atėjęs į dabartį iš ankstyvesnių laikų pramoninio perversmo, kada turto pagrinda buvo perkeltas iš žemės į

Panagrinėkime tai, kuo šian dininės sąlygos skiriasi nuo tų, kurios turėta prieš 50 ar 100 metų. Čia, pavyzdžiui, yra keletas svarbių skirtingumo punktų, surinktų ir paruoštų Edward J. Meeman, Memphis Press Scimitar redaktoriaus:

1. Vergija, kuri buvo praktikuojama kapitalizmo, buvo pašalinta visuose kapitalisti nuose kraštuose, bet yra da bar praktikuojama komunisti nuose kraštuose ir dar platesniu mastu, kaip niekuomet prieš tai istorijoje.

2. Ankstyvesnioje kapitaliz mo diene buvo išnaudojamas vaikų ir moterų darbas. Da bar šis beveik panaikintas.

3. Kapitalizmas kadaise bu vo užkrovęs perlgas darbo valandas. Dabartiniu laiku dar bo valandos yra trumpos ir dar trumpinamos.

4. Gyvenimo standartas kapi talistiniuose kraštuose nuo iet kilo. Tai yra kaip tik prie šinga Marx'o pranašavimui ir duomenims komunistiniuose kraštuose.

5. Nedarbas buvo sumažin tas ir kontroliuojamas. Dabar tiniu laiku tai yra mažėjanti (nykstanti) problema.

6. Anksčiau kapitalistiniai darbdaviai mažai rūpinosi sa vo darbininkų sveikta ir sau gumu. Šiandien saugumas pra monėje yra pastatytas tokia me aukštyje, kad daugiau ne laimingų įvykių atsitinka na muose, negu fabrikuose, įstai gose ar sandėliuose.

7. Kadaise kapitalizmo šūkis buvo — „tepramenga visuo menė“. Šiandien visos pažan ti, nors vis daugiau apstatomas bolševistiniais komisarais ir GPU agentais;

3) Visa tai, kas Lietuvos ir lietuvių tautos per nepriklauso mo valstybinio gyvenimo lai kotarpį buvo valstybės, kul tūros ir ūkio srityse sukurta, šiuo metu toli gražu dar nėra bolševistinių pavergėjų suardy ta, nežiūrint, kad jie visur pri darė gilių griovikiškų darbų.

4) Dar gi pasilieka toliau lietuvių kariuomenė, tik pa keistas jos pavadinimas bei ap jungta į 29-į rusų Raud. Armii jos korpusą, kuris susideda iš lietuvių karininkų, puskarinin kių ir lietuvių kareivių. Jis disponuoja ginklais ir pasilie ka Lietuvoje.

„Trumpai pasakius, Lietu va tapo tik perkrikštyta į 14-ją Sov. Social. Respubliką. Tie sa, bolševistiniai pavergėjai skuba kraštą sovietizuoti, bet laikas dar buvo per trumpas, kad jie būtų galėję tautinę Lie tuvą praktiškai sužlugdyt“.

Kai dėl lietuvių pasiryžimo atstatyti Lietuvos nepriklaus omybę, tai apibūdinta penktoje memorandumo dalyje, sekan čiai:

„Todėl lietuvių tauta ryžtin gai priėmė kovą, į kurią bolše vikinis okupantas ją privertė stoti, kad kintų savo kultūra bei savo gerbūvį ir kad atga vus politinę laisvę. Pradedant mokyklos mokiniams, visų am žių ir socialinių sluoksnių lie tuviai, kaip antai darbininkai, ūkininkai, studentai, dvasiš kiai, ir tt., tūkstantiais parei š

kė savo valią pasipriešinti rau atstovauti Lietuvos neprikla u-

gios kompanijos žino viešosios nuomonės svarbumą ir santy kiai su visuomene (dirbančiais) vadovybei turi esminės reikšmės.

8. Imperialistiniai karai ka daise buvo kapitalistų vedami, o jų kolonialinis jungas (val dymas) buvo uždedamas sve timiems žmonėms ir tautoms. Dabar gi valstybės viena po ki tos atsisako savo kolonijų.

Tai yra išpūdingas skirtumų sąrašas tarp to, kas buvo tada ir kas yra dabar. Tobulėjimo procesas vis dar žengia priekin.

Prieš įvedant Amerikoje bė dos (emergency) padėtį — kai po pasėkų komunistinės agres ijos, kompanija po kompanijos ruošė naujus planus „bonams“, pensijoms, pragyvenimo pa brangimo algų priedus ir kitus būdus pelnui pasididinti.

Visa šita yra skirta tam, kad vis daugiau ir daugiau žmonių gautų didėjančią produkcijos dalį ar tai aukštesnio atlygini mo formoje, ar tai žemų kainų ir geresnių gaminių pavidale.

Daugumas iš mūsų žino, ką mūsų „naujas kpaitalizmas“ gamina mums ir ką gali pada ryti bet kur kitur, jei bus tam palankios sąlygos. Tačiau yra šimtai milijonų žmonių pasaulyje, kurie to nežino.

Lewis Galantiere savo straipsnyje „Antroji Amerikos revoliucija“ (Reader's Digest 1951 mt. kovo mėn.) išveda, kad vidurinis europietis teisia — vertina mūsų kapitalizmą to kioje šviesoje, ką jis žino apie savąjį. Mesgi leidžiame jam pasilikti nežinojime skirtumo tarp 2-ju kapitalizmų. Mes pri valome jieškoti kelių išaiškinti skirtingumą tarp mūsų siste mos ir praeties kapitalizmo, o taip pat to kapitalizmo, kuris yra praktikuojamas kitose pa saulio dalyse.

Nelaimingu būdu dar yra vietų, kur kapitalizmas, veikia senais, primityviais keliais ir kapitalistas yra skaitomas na riu privilegijuotos grupės, ku ri sukčiauja mokesčius, išnau doja darbininkus ir apiplėšia vartotojus — pirkėjus.

Mums reikalingas naujas vardas aprašymui — aptari mui mūsų sistemos, kuri yra ne tobula, bet visą laiką gerėjan ti, kurios žmonės juda į prie kį laisvai draugėje, dirba drau gėje, stato kartu, gamina visą laiką daugiau ir daugiau ir kar tu pelno atlyginimą už jų pak eltą gamybą (produkciją).

Jei mes rasime teisingą pa vadinimą mūsų sistemai nusa kyti tai galėtų būti lemiantis faktorius globalinėje kovoje už žmonijos nuomonę.

Iš „Reader's Digest“.

Sulietuvino J. Sk.

Istorinių dokumentų ir faktų konstatavimas.

Kazys ŠKIRPA

Sukiliminės vyriausybės genezė

12. „Antroje dalyje apibudin tieji Sov. Social. Respublikų Sąjungos aktai nereiškia nie ko kito, kaip Lietuvos išprie vartavimą, iš lietuvių pusės ne išprovokuotą, sulaužant visas tarp abiejų valstybių pasirašy tasias sutartis ir grubiausiai pa žeidžiant vsiuotiniai pripažįsta mus tarptautinės teisės pagrinda s. Iš tikrųjų gi lietuvių taut a jokių savo nebuvo linkusi paaukoti savi sunkiausiomis kraujo aukomis atkovotą valsty binę nepriklausomybę jėga įsibrovusiam į kraštą svetimam pavergėjui“.

„Kadangi konstitucinis kra što valdymas iš priežasties sve timos okupacijos pasidarė ne bėjmanomas, tai Lietuvos Res publikos Prezidentas birželio 15 d. 1940 m., t. y. įsibraunant sovietų karo jėgoms, apleido kraštą protesto ženklau prieš Sov. Social. Respublikų Sąjun gos jėgos aktą. Šiuo būdu jis išvengė bolševikinio okupanto letenos“.

„Kai Sovietų Vyriausybė, kaip jau buvo suminėta, bandė pagalba dirbtinų rinkimų į taip vadinamąjį Liaudies Seimą su klautoti lietuvių tautos valią, kad post-factum pateisintus jė gos aktą, visi akredituoti tieji už sieniuose Lietuvos Pasiunti niai ir Įgal. Ministeriai, kaip

teisiniai - konstituciniai Lietu vos Valstybės atstovai, kurie tada dar visi buvo savo postuo se, o taip pat visos užsienio lie tuvių organizacijos, kurios tik galėjo laisvai tarti žodį lietuvių tautos vardu, pareiškė sve timų valstybių vyriausybėms griežčiausius protestus prieš suminėtą jėgos aktą ir prašė sa kytas vyriausybės Lietuvos įjungimo į Sov. Social. Res publikų Sąjungą nepripažinti“.

Ketvirtoje memorandumo dalyje apibūdinama ano meto Lietuvos tarptautiniai - teisinė, o taip pat ir faktinė padėtis, kad Reicho Vyriausybė to vė liau negalėtų paneigti. Šią da lį čia paduodu ištaisai:

„Iš priežasties priverstino krašto sovietizavimo, Lietuva, kaip valstybė, formaliai nėra nustojusį egzistuoti. Tarp tautinės teisės požūriū dabar tinė padėtis Lietuvoje tegali būti skaitoma kaip svetima krašto okupacija, kadangi:

1) Lietuvos Respublikos Prezidentas, kaip valstybės su verenumo funkcijos reiškęjas, išvengė sovietiškojo okupanto letenos, kaip aukščiau buvo su minėta, ir nepasirašė jokio ak to, kuris galėtų būti paskaity tas legitimavimu Lietuvos įjun gimo į Sov. Social. Respubli kų Sąjungą;

2) Lietuva protestavo prieš

jos įjungimą į Sov. Social Res publikų Sąjungą;

3) Jokia valstybė pasaulyje nepateisino Sov. Rusijos jėgos akto;

4) Visos sutartys, kurias Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, pasirašė su kitomis valstybėmis ir kurios nustato Lietuvos tarptautinę padėtį, jų tarpe ir šių valstybių savo lai ku padarytieji Lietuvos de-ju re pripažinimo aktai, jokios valstybės nebuvo panaikinti bei atšaukti. Todėl visa tai for maliai pasilieka galioje, ne žiūrint to, kad iš priežasties krašto okupavimo iš Sov. Ru sijos pusės, sakytos sutartys laikinai pasidarė nebeįvykdo momis;

5) Lietuvos valstybės suve renumas, kaip kad seka iš pas tarųjų dviejų punktų, kitų valstybių nėra paneigiamas. Kaip praktišką tam įrodymą, galima, pav., nurodyti į faktą, jog didelė dalis Lietuvos Pa siuntinių ir Konsulatų užsie niuose toliau pasilieka ir gali vystyti savo veiklą“.

„Praktiškai paėmus, Lietu va, kaip atskiras valstybinis or ganizmas, tebeegzistuoja dar ir dabar. Tai seka iš sekančių faktų:

1) Valstybės teritorija lie ka ta pati, nuo kitų Sov. Rusi jos kraštų atskirta ir paties oku panto, pagalba sienos sargybu, uždaryta ir izoliuota;

2) Buvusis krašto valdymo aparatas (ministerijos ir kito kie valdymo ūrganai, kuriuos Sovietai pakeitė į Komissaria tus) pasilieka toliau egzistuo

somybę ir ginti jos interesus prieš kitas valstybes, kaip tai yra išakmiai pasakyta jų akre ditavimo raštuose“.

„Lietuvos Tautinis Komite tas susideda iš daugiau narių, Lietuvos pasiuntinių, dalyvau jant jame užsienio lietuvių or ganizacijų atstovams. Jo prie šakyje, kaip Tautinio Komite to Pirmininkas, stovi vienas bu vęs daugiau kartų Lietuvos Mi nisteris Pirmininkas. Šis komi tetas apjungia visus lietuvius, kaip esančius užsieniuose, taip ir gyvenančius Lietuvoje, ku rie ėmėsi krašto gelbėjimo“.

„Praktiškais Lietuvos valsty bės atstatymo įvykdymas remiasi Lietuvių Aktyvistų Są judžiu. Tai yra politinė orga nizacija, kuri apėmė visas bu vusias lietuvių politines sro ves, joms laisvai susivienijus tame bendrame sąjūdyje, kur s yra vienos valios vadovauja mas, tautinio bei socialistinio, bet griežtai antikomunistinio nusistatymo, ir pjaungia visus aktyvesnius lietuvių tau tos elementus“.

„Atsiėmdamas į visišką lie tuvių tautos vienybę, Lietuvių Aktyvistų Frontas pastatė sau uždavinį vadovauti visomis jėgomis, kurios yra pasiryžusios stoti į kovą ir imtis reikalingų žygių, kad lietuvių tauta, ko voje už Lietuvos išlaisvinimą iš rusų bolševistinės okupaci jos neliktų nuošalyje, bet jo je aktyviai masiniai dalyvauti ir savo krauju ir aukomis atsi palaiduoti nuo to jungo“.

Bus daugiau.

Žmonija ir tikyba.

vydūnas

III. Visam tam išvengti, reikia pasistengti savo viduje susikurti ir nusimantant esant Didiajam Slėpinyje, kurs yra nepa- kintanti Malonė, vis laukianti žmogaus prisikreipimo, norė- dama jam teiktis. (Jok. 4,8). Žmogus Jai artėja, jau tik atsi- menant savęs ir apsiereikiant iš savo esmės, iš savo sielos, būdamas vis ramus, kantrus, teisingas, santūrus, tylus. Taip laikydamasis žmogus nusima- nnytų nuolat aiškėjantiai Die- vuje. Jis galėtų vis tad ir mei- lę pareikšti, pildytų įsakymą, mylėti ir priešus, išgyventų sa- vo būvos dėsningumą.

Žmoguje sukiltų naujas gy- vumas. Jis patirtų Dievo apsi- reikimą žmogiškume, būtent Kristų, jo sielai pasidarius skais- tia Marija. Ir jis jaustųsi at- pirkto ir pagaliau vis labiau aiškėjantį palaiminimą. Jis gy- ventų susivokęs Dievo valdiu- voje, nors vaikštytų ant žė- mės.

Žmogus tokiu keliu iškyla į Jį, iš kurio jis yra kvapas žė- miškume, pasiekia tobulumą ir tuo pilnaji išganyką. Mirties jam nebyra, kuri tik jo santy- kų su kūnu palietia, kurs juk nuolatai kinta ir nyksta, kad pagaliau virsta dulkėmis. Bet žmogus pats žinosi aiškiai ta- me, kas yra laikinė ir neerd- vinė būva. Aišku jam yra ir dėl savo esmės, ką žodis parei- škia: „Iš Jo, Juo ir Jame yra vis- kas. Jam garbė nuolatai! Amen!“ (Rom. 11, 36).

Dabarties laikais žmonės apie vidinį savo gyvenimą re- tai tepamą. Senovėje tūlos tautos tuo atžvilgiu buvo bud- resni. Vis b.davo raginama sa- vęs atsiminti, susivokti savo es- mės. Kada žmogus ir tik pa- bando tai daryti, jis tiesiog pa- bunda. Jo sąmonė šviesėja, jo žmoniškumas. Žmogus nusi- kalsta sau, nusibaudia, ir smun- ka į nelaimę.

Mokslo-technikos naujienos

NEPAPRASTAI SVARBUS IŠRADIMAS

Vašingtonan buvo sukviešti žymūs Amerikos mokslininkai — gydytojai ir fiziologai, ku- rie tarėsi dėl dirbtinės širdies ir dirbtinių plaučių. Jų tarpe dalyvavo įžymybės: Philadel- phijos prof. J. Gibbon, Clevelan- do prof. C. Beck, New Yorko prof. C. Dennis ir kiti.

Kaip žinoma, kraujas, kurį varinėja po kūną širdis, kūną maitina ir aprūpina deguoniu. Plaučiai gi valo kraują nuo anglirūkštės ir kraują paduo- da deguoni, kuris reikalingas palaikyti kūne nuolatinį jo da- lelių degimą.

Aprūpinti kraują maistingo- mis medžiagomis jau seniai mokslas moka: bereikia tiktai paruošti sterilų skiedinį, kuris turėtų maistingų medžiagų ir tą skiedinį suleisti į kraują. Taip žmogų (ir gyvuli) galima maitinti ilgais laikais.

Daug sunkesnis uždavinys apvalyti kraują nuo anglirūkš- tės, kuri susidaro deguoniui su- sijungus su organinėmis kūno medžiagomis. Ir, be to, krau- riai tarėsi dėl dirbtinės širdies ir dirbtinių plaučių. Jų tarpe dalyvavo įžymybės: Philadel- phijos prof. J. Gibbon, Clevelan- do prof. C. Beck, New Yorko prof. C. Dennis ir kiti.

Širdies funkcija mechaninė — ji tikra pompa, kuri kraują varinėja. Sunkumas buvo tas, kad norint pakeisti širdį dirbtine pompa, kraujas, per ją per eidamas, sukreka. Dabar yra išrastas būdas, kuris apsaugo kraują nuo sukreikėjimo.

Taigi, jau yra išrasta dirbt- niai plaučiai ir dirbtinė širdis. Tai yra didžiulis išradimas, ku- ris ateityje, kai bus ištobulint- as, sudarys tikrą fiziologijos srityje revoliuciją. Ir jeigu ga- lima bus pakeisti plaučius ir la- bai jau trapią širdį, dėl kurios ligų daugiausia žmonių miršta, dirbtiniais organais, tai tuo pa-

čiu galima bus ne tik daryti daug tokių operacijų, kurių gydytojai ligšiol negalėda- vo daryti, bet galima bus dirbtiniu, tiesiog mechanišku bū- du, pailginti ir žmogaus gyve- nimą.

Mokslininkai teigia, kad dirbtiniai plaučiai ir dirbtinė širdis per metus bus puikiausiai ištobulinti. Pirmieji bandy- mai su šunimis puikiausiai pa- vėkė: šuniui buvusi daroma operacija apie 3 valandas ir šu va gerai išgyvenęs. Netrukus ir žmonėms bus daromi tokie bandymai.

NAUJA TARPTAUTINĖ KALBA.

Visi žmonės mano, kad ge- ra būtų turėti tokią kalbą, ku- rią galėtų susikalbėti visi žmo- nės. Tada nereikėtų mokytis daugelio kalbų, kaip dabar.

Lietuvos pilietis, Kauno gy- ventojas dr. Zamenhofas sukūrė tarptautinę kalbą, vad. Esperanto. Ji jau gana plačiai buvo pasklidusi. Lietuvoje ypač ją propagavo prel. Jakš- tas — Dambrauskas, kuris reda- gavo ir esperanto laikraštėlį „Stella“. Lietuvoje veikė ir Esperanto būreliai, kurie palaikė ryšį su pasaulio esperanti- ninkais. Bet buvo ir yra tos kalbos priešininkai.

Dabar Tarptautinės kalbos sąjungos mokslininkai, vado- vaujant prof. Alex. Gode, išlei- do naujos tarptautinės kalbos žodyną — „Interlingua Eng- lish Dictionary“, kuris turi apie 27.000 žodžių, gramatinės taisyklės ir kt.

Ši kalba pagrįsta vadinamais tarptautiniais žodžiais, kurių daugiausia vartoja visokios kal- bos, bet gramatika duota kita. Gramatika paremta mažiausiu žodžių kaitaliojimo principu.

Kad geriau būtų suprasti tą naują kalbą, čia duodamas ma- žas pavyzdys: nauja tarptauti- ne kalba, anglų kalba ir lietuviš- kai išverstas:

Interlingua:

Energia es necessari pro to que occurre in le mundo. In tempore passate le plus gran de parte del energia applicate esseva fornite per le fortia mus- cular del homines e del anima- les domestic.

Angliškai:

Energy is necessary for eve- rything that happens in the world. In olden days most of the applied energy was furni- shed by the muscles of men and domestic animals.

Leituviškai:

Energija yra reikalinga vis- kam, kas atsitinka pasaulyje. Praeities laikais didesnioji na- dojamoms energijos dalis buvo gaunama žmonių ir naminių gy- vulių raumenų jėga.

Toks yra palyginimas Inter- lingua, Anglų ir Lietuvių kal- bų.

su įvairiais darbais: valyti ir prižiūrėti zakristiją, uždegti žvakes ir minti vargonų dumplės. Mane nepaprastai pa- vėkė kaip tik tai šitos Dievo dūdos, ir dažnai būčiau daug mieliau stovėjęs kur nors atokiau ir klausėsis jų dūzgimo, jeigu, kaip tyčia, tuo metu man nebūtų išpuolę darbuotis prie mintuvų. Pastebėjęs mano susižavėjimą muzika, var- gonininkas, pats sumanią grojęs daugeliu instrumentų, pa- mokė mane groti miško ragu. Po to gana greit mes susi- plakėm bendrijon su siuvėju Dūku, neseniai atsibasčiusiu mūsų valstijon ir grojusi smuiku. Vargonininko Andrius pūtė didįjį bosą; visi trys kartu sugebėdavom pakelti nema- žą triukšmėlį. Jei prisiliedavo dar koks smuikininkas arba klarnetistas, pasidarydavo visiškai tikra kapela. Ūkininkai, atsiligindami geromis vaišėmis, mus retkarčiais pasikviesda- vo į vestuves arba šiaip į kokią garbingą progą.

Tą vakarą buvom bažnyčioj; susitarėm vykti kartu su vestuviniškais. Bet Dūkas buvo pamiršęs smuiką namuose, nes gyveno čia pat, sodžiu; todėl galvojom, pro šalį važiuo- dami, dar pas jį užsukti. Bestariant pastebėjom, kad Skar- rių Petras, jaunosios pusbrolis, kuris mus apsiėmė nuvežti, kažkur dingto, tur būt, pasiimti Elzės, kuri buvo kritusi jam akysna, bet, kaip atrodė, leidosi ilgai maldaujama. Dūkui laukimas įkyrėjo ir jis leidosi namo pėsčias palikto smuiko, ir kai grįžo Petras, šiaip taip į roges išspaudęs Elzė, Dūkas dar nebuvo grįžęs. Būtų buvę labai paprasta pasiimti mane į roges ir pakeliui grįžtantį Dūką, bet Petras, labai netikras, kad Elzė kartais nepakeistų savo nuomonės, riktelėjo man, jog ir pas Ragą esą vietos, ir nušvilpė keliu. Nelaimei, pasi- rodė, kad Ragas su Andriumi jau buvo išvykę. Taip tai su- simaišė visi reikalai dėl to smuiko ir Elzės; ir kai sugrįžo Dū- kas, stovėjom abu tuščioje aikštėje prie šventoriaus, kol pus- tymas, pasikėlęs apie pusiaudienį, ėmė sukli aplinkui mus didžiules ir drėgnas snaižas.

Kai siuvėjui baigiau pasakoti kaip visa atsitiko ir ko- dėl likome pėsti, jis pradėjo mane keikti. Žinoma tuo nieko nepadėsi. Apraminęs širdį, jis kiek nuleido balsą ir perėjo į kažkokius rusiškus žodžius, kurie, tikriausia, taip pat ne- buvo ypatingai gražūs. Jis jaunystėj buvo kartu su Vilumu prisidėjęs Jaunabėrių sukilimam, nuvarytas į Sibirą, vėliau

KULTŪRINĖ KRONIKA

REFORMUOJAMAS „BRITANIJOS LIETUVIS“

D. Britanijos Lietuvių Są- jungos leistas ligšiol savait- raštis „Britanijos Lieuvis“, kaip praneša Sąjungos Centro valdyba, dėl tautiečių emigra- cijos iš Anglijos netekęs pusės prenumeratorių, beturįs jį tik 1000 ir todėl ligšiol davęs 600 svarų nuostolių. Atsižvelgiant į tai, S-gos valdyba nutarusi laikarštį sumažinti. Su tuo ne- sutiko ligšiolinis „BL“ redakto- rius K. Obolėnas ir iš redakto- riaus pareigų pasitraukė. Jis rado reikalinga į viešą DBLS Centro valdybos pareikšimą re- aguoti prierašu, kad jis nebu- vęs painformuotas apie v-bos sumanytą reformą ir teigia, kad skaitytojų „BL“ dar turįs apie 1.500. Jo nuomone nereikia su- mažinti laikraščio ligi „Apuo- ko“ dydžio, bet pajieškoti kitų iešities iš susidariusios krizės būdų.

„B. L.“ dabar redaguos tri- jų asmenų kolegija, spausdins lietuvių namų spaustuve, kuri perima „Nidos“ spaustuve, nu- matomą praplėsti ir patobulin- ti.

POMIRTINIS BALIO SRUOGOS LEIDINYS

Čikagoje išleista Balio Sruo- gos drama „Kazimieras Sapie- ga“. Išleido Vyt. Sauliaus ve- dama leidykla „Terra“. Tai vienas stipriausių literatūrinę prasme Balio Sruogos kūrinių.

VISŲ LAIKŲ LIETUVIŲ BELETRISTIKOS ANTOLOGIJA

Bernardas Brazdžionis ruo- šias didelę beletristikos antolo- giją nuo Valančiaus ligi šių lai- kų, kuri apims viso to laikotar- pio autorius.

LONDONAS „MILŽINŲ“ PAUNKSMEJE

Londono lietuvių meno sam- būris (Anglijoje) suvaidino naują veikalą — A. J. Kaulė- no 6 paveikslų dramą „Milžinai“, kuri vaizduoja partizanų veikimą Lietuvoje.

„BL“ ir veikalą ir vaidybą pagiria. Gausūs premjeros žiū- rovai rašytojui A. J. Kaulėnui ir vaidintojams sukėlė dides- ovacijas.

MENISKAS LEIDINYS

ŽEMĖ. Naujosios lietuvių poezijos antologija. Penki poe- tai — Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas, Alfonsas Nyka Ni- lūnas, Vytautas Mačernis ir Henrika Nagys. Redagavo Kazys Bradūnas, įvadą parašė Juozas Girnius.

Aplankas pieštas dail. Kazio Janulio.

Šio tikrai gražiai, estetiškai ir kultūringai išleisto leidinio sa- s.

įžanga apima 65 puslapius, o visas leidinys — 200 puslapių. Išleido „Mūsų Dienos“ Ka- lifornijoje. Kaina 4 doleriai. Ši knyga galės puošti kiek- vieno tautiečio bibliotekos len- tyną.

AUSTRALIJOS LKF SUVAŽIAVIMAS

Birželio 30 d. Melbourne įvyko Lietuvių Kultūros Fon- do metinis suvažiavimas. Da- lyvaujant Kultūros Fondo sky- rių tastoams iš Sydney, Mel- bourne ir Geelong, ALB Kraš- to Valdybos Švietimo Vado- vui p. Mauragiui, o taip pat spaudos atstovams bei sve- kiams, susirinkimą atidarė LK Fondo pirm. Prof. Raulinai- tis.

Skyrių atstovams padarius pranešimus, naujon LKF Aus- tralijos Valdybon išrinkti prof. Raulinaitis, Dr. I. Kaus- nas, dail. V. Simankevičius, J. Kalpokas ir O. Matulionytė. Kandidatais jėgo D. Giedrai- tytė ir Meiliūnas.

Rev. kom. išrinkta D. Bort- kevičiūtė, Mockus, Zdanavi- čius ir Barkus.

Kaip iš pranešimo paaiškėjo, L. K. Fondo pereinų metų veik- la nebuvo lengva. Didelis mū- sų tautiečių išsisklaidymas po- platų Australijos žemyną ir nelengva besikuriančiųjų ma- terialinė būklė yra buvę svar- biausi faktoriai, trukdę mūsų pilnam kultūrinio gyvenimo pasireiškimui. Prisiminus, kad kultūros darbas yra neapmo- kas ir teįmanomas dirbti tik valandom po sunkaus dienos darbo, atsisakant viršvalan- džių, Kultūros Fondo pereinų metų veikla yra tikrai didelis ir džiuginas reiškinys.

Kaip didžiausią įvykį, be abe- jo, tenka laikyti Melbourne Karaliaus Mindaugo Aukštų- jų Mokslių Instituto įkūrimą, kuris š. m. balandžio 29 d. pra- dėjo savo veiklą viešomis pa- skaitomis.

Tolimesniame savo ateinan- čių metų plane LKF yra pra- matęs, kiek įmanoma, savo veiklą visoj Australijoj prap- lėsti įteigiant didesniuose lietuvių susibūrimo centruose savo skyrius ir skatinant mū- sų senos dvasinės kultūros vi- sokeriopą ugdymą, tam apjun- giant mūsų mokslines ir meni- nes pajėgas. (AL).

— Dail. Alf. Dargis nese- niai atvyko iš Vokietijos ir ap- sigyveno Rochesteryje, N. Y.

— Komunistų „Laisvė“ ne- — Vilniaus muzikos mokyk- la pavadinta Stalino premijos laureato J. Tallat-Kelpšos var- du. Jos direktorius A. Karo- sius.

pasigailėtas grįžo, parsinešdamas kraičio nuo rykščių susty- rusias kojas ir labai lankstų liežuvių keiksmams. Iš pradžių jis nutarė spjauti į vestuves ir grįžti namo, ir aš, išsigan- jo keiksmų, visai nebandžiau jį nuo to žygio atkalbėti. Tie- są kalbant, ir aš pats buvau gerokai įpyktintas tokio Skafii Petro ištizimo. Bet siuvėjas buvo toks: jeigu jam nesiprie- šinsi, dargi pritarsi, jis nurims, paurks, paurgs ir persimes kiton pusėn. Taip ir šiuokart nutiko: kažkodėl jam staiga pasirodė, kad aš tiesiog džiaugčiaus, jeigu jisai grįžtų į na- mus ir vestuvinė muzika iširtų.

„Nė nemanyk į namus kulniuoti, Gustai, permatau ašai- tave, kaip sėdrai!“ pastebėjo jisai. „Tesusbyra mano ko- jos, bet šeimininkui pažadėjau, kai siuvau pas jį, kad grosiu jo vestuvėse, — taip ir bus! Einam“.

Iš tikrųjų, nueiti nebuvo taip sunku — penki versta — man visai nesunku, tik tai siuvėjui dėl jo sustyrusių kojų ir užpustyto kelio nebūtų taip lengva. Ir taip keiksnodami ir atsipūsdami po geros valandos buvome jau pusiaukelį su- korę. Pustymas buvo aprimęs, vėjas nebeputė tiesiai vei- duosna, ir siuvėjo nuotaika visai pasitaisė. Jisai samprota- kalauti keletą stikliukų degtinės be eilės. Po to jis ėmė dė- klauti keletą stikliukų degtinės be eilės. Po to jis ėmė dė- lioti visus tolkius žodelius, kuriais buvo nutaręs pasveikinti Petrą. Tegul ir jaunieji ir visi vestuviniškai išgirsta, ir jo ižeista savimyla pergyvena pilną pasitenkinimą. Vėliau jisai aptarė visus vestuvinius valgius tokia sultinga kalba, kad mano burną užliejo seilės, ir mudu pradėjome daug spar- čiau žingsniuoti.

Patekėjo mėnuo tarp smulkiai supjaustyty debesų. Kaž- kodėl nuo jų spindindžio geltonumo man staiga užgūlė vi- natvė širdį, lyg kas būtų jon įdūręs. Galbūt, tikrai dabar ją pasiekė gausūs siuvėjo keiksmai, neteisingi ir nei vienu žodžiu neatsakyti. Akimirksniui lyg paskendau savo nu- lūdimė, pagalvodamas, kad gal tikrai būtų daug geriau da- bar sėdėti namų šilumo, negu iškoliotam ir suniekintam bris- ti kartu su šituo pasiutusiu siuvėju. Iš tų minčių mane pa- žadino ilgas, tęsiantis kaukimas, skrendantis iš miško pusės. Siuvėjas sustojo.

Bus daugiau.

ATSIŪSTA PAMINETI.

Lazdynų Palėda. MOTULĖ PAVILIOJO. Apysaka. Iš- leido „Gabijs“ 1951 m. Dail. I. Dovydovaitė. 43 psl., kaina \$ 0.60. Knyga gaunama: Ga- bija, 3440 Union Ave., Brook- lyn 11, N. Y. ir pas platintojus.

Juozas Kėkštas. RAMYBĖ MAN. Poezijos lankas. 45 psl. Išleido „Gabijs“ 1951 m. Kaina \$ 0.80. Knyga gaunama šiuo adresu: Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. ir pas platintojus.

— Dr. J. Balys, kuris dabar dirba Indianos universitete Bl- omnigtone, lankėsi Čikagoje tautosakos rinkimo ir kai ku- rių savo veikalų leidimo reika- lais. Jis pabrėžė, kad svarbiau- si šiuo metu lietuvių kultūri- niai uždaviniai esą lituanisti- kos instituto, lietuviškojo mu- ziejaus ir lietuviškosios biblio- tekos steigimas.

— Komunistinė „Laisvė“ ne patenkinta, kad tūlas Jurgis Klimas sumanęs komp. Miko Petrausko „Birutę“ nufilmuo- ti privačiu būdu. Esą tai rei- kėtų padaryti bendrardbiau- jant su visais Amerikos bolšė- vikais. Galima spėti, kad iš- to filmavimo, žinoma, nieko g- ra neišeis, bet tai idomu, kad bolševikai imasi rodyti tokius filmus, kuriuose garbinami ku- nigaikščiai.

— Balerina Tamara Pogodi- naitė Sydneyje (Australijoje) vadovauja lietuvių baletu mo- kyklos auklėtinių ansamblui, kuris pirmą kartą viešai pasi- rodė A. L. B-nės Sydneyjaus apylinkės rengiamame koncer- te.

— Dailininkas Jonas Butė- nas Čikagoje turi suorganiza- vęs dainavimo studiją. Studi- joje moko eilė lietuvių.

— Ad. Varnas sutiko me- niškai apipavidalinti ir ilustra- cijas išpiešti „Lietuvių poezi- jos antologijos“, kurią leidžia Liet. Knygos Klubas Čikagoje. Antologija bus 800 pusl.

— Pov. Gaučys, buvęs Lie- tuvos konsulas Pietų Ameriko- je, dabar gyvena JAV. Jis pa- ruošė pietų Amerikos kraštų rašytojų novelių rinkinį. Jis vadinsis „Pietų Kryžiaus pa- dongėje“ vardu.

— Los Angeles Lietuvių Dainininkų Klubui vado- vavęs J. Ažuolaitis iš chorve- džio pareigų pasitraukė. Jo vieton pakviestas čia labai ak- tyviai visuomeniniame darbe dalyvaujantis operos solistas Vla- das Baltrušaitis.

— M. Dobužinskis, buvęs Lietuvos valstybinio teatro de- koratorius, šiuo metu gamina dekoracijas žydų tautinės ope- ros „Dybbuk“ pastatymui Ci- ty Center, New Yorke.

KNUTS LESINŠ

SLEINIŲ TRIMITAS

Šios novelės autorius yra latvių vidurinėsios kartos vienas pačių gabiausiųjų prozaikų. Spausdi- namasis kūrinys paimtas iš novelių rinkinio „Mūzi- bas vins“. (Amžinybės vynas), išleisto 1949 me- tais Vokietijoje.

„... o trimitą, kurį vadina miško ragu, liepiu saugoti šiuose namuose, pakabintą ant sienos, pačioj garbingiausioj vietoj, iš kartos į kartą, nuo sūnaus ligi sūnaus, visuomet spindintį ir švartų, kad jis nesurūdytų ir jį neišmestų vo- ratinkliai ir dulkės. Nieko prieš neturiu, man būtų netgi ma- lonu, jeigu ypatingomis progomis koks nors gerai sugebąs, ypač jei būtų kilęs iš Sleinių giminės, sugrotų tuo trimitą retkarčiais kokią nors, Dievo ausiai malonią, gaidą. Tačiau šia dūda neleistina vaikams išdykaukti, beigi ją atiduoti ko- kiam nors nemokšai, kursai nuostabiam muzikos mene dar nepatyręs, ir pūsdamas pro vieną galą nežino, kas pro antrą- jį išeis. Saugodami šį trimitą prisiminkite visados, koks ge- raširdis yra dažnai žmonėms Dievas ir kokia neapsakoma yra muzikos melodijų galia. Nes — jeigu taip nebūtų — nebūtų nei manės, nei mano giminės. Apie tai, kaip visa nu- tiko, kaip išsigelbėjau per šį trimitą iš mirties baisybių, tuojau taps papasakota“.

Taip parašyta Sleinių senelio testamente, kuris gim- nės nariams primena vieną nutikimą maždaug praėjusio šimt- mečio vidury. Testamente apie jį labai trumpai kalbama, tačiau tasai nuotykių išliko daug nuodugnesnis — tiesa, su nežymiais pakeitimais mūsų dienų liežuvin — giminės narių lūpose, iš senelio pasakojimų.

Per pačias Kalėdas motinos giminaitė Skarių Darata kėlė vestuves. Aš, kartu su siuvėju Dūku ir vargonininko Andriumi, buvom pakviesti vestuvėms muzikantais. Tuo metu ėjau aštuonioliktuosius. „Mano galva pajėgė daug ką išmokyti ir pasilaikyti, todėl vargonininkas mane priėmė lyg mokslui, bet, iš tiesų, labiau kad padėčiau Andriui paspėti

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VEDA JONAS J. JUŠKAITIS

21. Šią vasarą nuo peilio žaizdos širdyje mirė lietuvis Jonas Norkus. Apkaltintas jo nužudymu lenkų-ukrainiečių kilmės Wasil Krawiec teismo šiomis denoms buvo rastas nekaltu ir paleistas iš kalėjimo. Vien Sault-Ste-Marie lietuviai galėtų suakoti kelis šimtus dolerių apeliacijos išlaidoms padengti. Patarkite, ar tokia apeliacija įmanoma ir ką reikėtų daryti?

(Atsakymas į p. J. Sk., Sault Ste. Marie, Ontario, klausimą).

Šiuo kritišku metu, kada lietuvių tautai yra ypač brangus ir reikalingas kiekvienas jos sūnus, šių metų liepos mėnesį lietuvių kolonijas pasiekė liudna žinia, kad peiliu perdurta širdimi vienišoje geležinkelio darbininkų apgyventoje Kanados vietovėje mirė Jonas Norkus, 30 metų amžiaus. Ontario provincijos prokuroro įsakymu dar tą pačią dieną buvo suimtas lenkų ukrainiečių kilmės Wasil Krawiec, patalpintas į kalėjimą ir vėliau apkaltintas Norkaus nužudymu. Byloje taip pat figuravo graži 25 metų lietuvė ponja Adelė Vinsloviene, 2 vaikų motina ir jos vyras Jonas Vinslovas.

Suprantama, kad mūsų lietuviškoji visuomenė dideliu susidomėjimu laukė tiesios dienos. Dauguma dalyvavusiųjų aštuonias dienas užtrukusiame teismo posėdyje arba sekusių pranešimų spaudoje ar per radiją, laukė tik vieno sprendimo. Kaltinamasis, pasiremiant parodymais, turėjo būti rastas kaltu nužudęs Norkų ir nuteistas mirti arba sėdėti ilgus me-

tus sunkiųjų darbų kalėjime. Didelis buvo nusistebėjimas ir apsigyvimas, kai prisiekusieji rekomendavo rasti Krawiec nekaltu. To pasėkoje Ontario Aukštojo Teismo Pirmininkas J. C. McRuer, vadovavęs teismo posėdžiui, davė įsakymą suteikti kaltinamajam laisvę. Krawiec jau tą pačią dieną su laikraščių reporteriais šnekėčiuodamasis nuėjo gurkšnoti alaus.

Jūs, p. J. Sk., kaip ir daugelis kitų, suabejojote teismo sprendimo teisingumu ir Kanados teisinės sistemos funkcionalumu. Nužudytasis yra mūsų tautietis. Visiškai suprantamas sielojimasis dėl tokio sprendimo. Verta yra išsiųsti aiškinti visą reikalą iš pagrindų.

Geriau ir daug tiksliau sprendimą suprasti panagrinėkime kai kurių liudininkų duotus esminius parodymus po priesaiką teisme, kaip užfiksuota oficialiose teismo stenogramose.

Jugoslavų juristas Milevoji Bozic, dabar dirbęs kaip imi-

grantas prie geležinkelio, pasakojo teismui apie gėrimą namų gamybos vyno prie žibalinės lempos tragiškosios nakties išvakarėse ir žiaurias muštynes tarp nužudytojo ir kaltinamojo, kurių metu tekėjęs kraujas. Jis taip pat matęs, kaip Norkus išsivyravęs per duris, laikydamasis abiem rankomis už krūtinės; pasakęs „jis mane nudūrė“ ir susmukęs negyvas. Ponja Bozic, kita girtavimo partijos dalyvė, liudijo mačiusi ilgą peilį už kaltinamojo plataus diržo. Ponja Adelė Vinsloviene, liudydama tris valandas, prisipažino rašiusi teisme parodytus ir vertime perskaitytus meilės laiškus teismajam. Jie buvo rasti policijos jo lagamine po lova. Vinsloviene taip pat prisipažino prašiusi Bozic šeimą, kad nesakytų policijai, jog Krawiec nužudė Norkų, bet kad jie teigtų, Norkus pats nusižudęs. Vienas policininkas pasakojo, kaip jis ištraukęs iš upelio, tekančio netoli žmogų dydystės scenos, ilgą peilį. Patologas Dr. Sharp pareiškė, kad moksliniai tyrimai parodė kraujo pėdsakų ant to virtuvinio peilio. Teisme buvo išstatyta dalis kaltinamojo nešiotos aprangos. Patalogas

Anglo sakys kriminaliniai teismai, vadovaudamiesi šimtiniais tyrimais parodė, metiniais precedentais ir juridinėmis tradicijomis, nėra linkę pasmerkti kaltinamojo pasiremdami vien tik netiesiogiais įrodymais. O tieiogiai įrodymais, paliudymu asmenų, kurių būtų galėję pasakyti teismui, kad matė Krawiec durianį peiliu Norkui į krūtinę. Praėjusią savaitę užsibaigusioje byloje, kurioje buvo vartojamos anglų, prancūzų, lietuvių, vokiečių ir ukrainiečių kalbos ir turėjo būti keturi vertėjai prisaikdinti, nebuvo duota.

Teismo pirmininkas savo tris valandas užtrukusioje instrukcinėje kalboje į dvyliką prisiekusiųjų atkreipė dėmesį į tą nepaprastai svarbią aplinkybę. O kaltinamojo advokatas pareiškė, kad Norkus galėjo pats nusižudyti, arba jį galėjo nudurti ponja Vinsloviene, arba trečias asmuo ar asmenys. Priekusieji šioje byloje, kurių vardas yra angliškos, pasiremdami parodymais ir vadovaudamiesi jems duotomis instrukcijomis, vargu ar galėjo rekomenduoti teismo pirmininkui kitokį sprendimą, negu kad jie rekomendavo. Žiūrint Kanados pakankamai svarius, kad jie juristo alkimis, vien tik iš teoretiškos pusės, šios bylos sprendimas yra teisingas. Mat, ang-

lių kriminalinėje teisėje, kurios principai adoptuoti ir Kanados baudžiamajame statute, neužtenka vien tik tikėjimo, kad teismas yra kaltas. Jo kaltumas turi būti įrodytas iki to kio laipsnio, kad nektų vietos abejonoms. Geriau tegul vienas kaltas vaikšto laisvėje, negu vienas nekaltas būna pakartus. To dėsnio, išreikšto vieno didelio juristo, vadovaujamas.

Kriminalinėse bylose Kanadoje apeliuoti gali tik pats nuteistas arba valstybės prokuroras. Privachos iniciatyvos, nužudytojo giminių, draugų ar pažįstamų apeliacija įstatymais nėra numatyta. Ar valstybės gynėjas paduos apeliaciją šioje byloje, neteko girdėti. Mes galėtume prisidėti prie jos paskubinti tik netiesiogiai. Kad prokurorą būtų galima paveikti mums norima linkme, reikėtų surasti naujų faktų, naujų įrodymų ir juos jam padeiktų. Ties nauji duomenys tu kitokį sprendimą, negu kad jie rekomendavo. Žiūrint Kanados pakankamai svarius, kad jie juristo alkimis, vien tik iš teoretiškos pusės, šios bylos sprendimas yra teisingas. Mat, ang-

Rūta

LIETUVIŠKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
JŪSŲ PATARNAVIMUI.

PRAŠOME APLANKYTI.

7730 Broadway St. (kampas 8 Ave.).

Ville Lasalle.

A. GAURYS.

P. ADAMONIS.

FILATELISTŲ ŽINIAI,

Festival of Britain proga, BRITŲ PAŠTAS išleido 6 rūšių festivalį propoguojančius PAŠTO ŽENKLUS, kurių bendra vertė 38 šilingai ir ½ peno. Jų kai na Kanadoje doleriais 5,70. NORINTIEJI šių pašto ženklų įsigyti, PRANESA savo tikslų adresą ir PINIGUS SUMOKA „NL“ ADMINISTRACIJAI. Ženk-lai užsisakiusiems bus išsiųsti tiesiogiai iš Anglijos. „NL“ Administracija.

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, išskyrus telefonu JU 4773. — Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —
— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323. J. Alcide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

HAMILTONIEČIŲ DĖMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, darau vertimus iš lietuvių, vokiečių, rusų į anglų k. Tarpininkauju įvairiais reikalais įstaigose, perkant, parduodant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.

285 John N. Hamilton, Ont. Tel. 7-0002

Kreiptis po 5 val. p. p. ir šešt.

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ŽUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6,30 val.

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas

KARYS

išeina didelio formato, gražiai iliustruotas, duoda daug įdomios medžiagos.

Redaguoja ir leidžia: kpt. S. Urbonas, B. Aušrotas, S. Butkus

Prenumerata: metams 4 dol., atskiro nr. kaina 45 ct.

Adresas: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., U. S. A.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJŲ VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

CAPITOL FURNITURE CO.,

391 St. Catharine St. W. Montreal.

Penki aukštai baldų PHILIPS ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.

Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.

Mūsų prekybos vedėjas Mr. J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.

TEL. LA 8621.

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS,

251 St. John St. Longueil.

Telefonas: 7578.

Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.

20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.

PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO, bet

Alberto Norkeliūno

Agentūroje

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000.

Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.

Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.

5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.

Telefonas: CL 2363

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOL AIDA.

2 sv. kiaulinių taukų

1 sv. šokolado

1 sv. deg. kavos

2 sv. margarino

Siuntinys Nr 12—\$ 6.40

1 sv. kakavos

1 sv. deg. kavos

2 sv. rūkytų lašinių

1 sv. šokolado

1 sv. kakavos

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. cukraus

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar-dinus lengvus ir sunkius. Sutaisme rūbus (iširimus), išiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,

J. Kriaučiūnas,

A. Majauskas.

Siuntinys Nr. 1—\$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3—\$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5—\$ 5.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

2 sv. cukraus

1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.60

B. 20 sv. cukraus—\$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 sv. kakavos

4 1/2 sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 24—\$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

2 sv. kakavos

2 sv. šokolado

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40%rieb.

Siuntinys Nr. 25

E. 9 sv. kiaulinių taukų

..... \$ 5.25

C. 15 sv. k. taukų \$ 8.00

Siuntinys Nr. 94

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

L. 5 sv. margarino \$ 3.70

Sault Ste Marie, Ont.

VAKARINIAI KURSAI — VISIEMS PRIEINAMI.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet mūsų mieste, technikos mokyklos patalpose (Arlington str. E) atidaromi vakariniai kursai, kurie prasideda spalio 1 d. ir baigsis 1952 m. kovo mėn. 28 d. su Kalėdų švenčių pertrauka nuo š. m. gruodžio m. 13 d. ligi 1952 m. sausio mėn. 7d.

Šiuose kursuose be anglų kalbos galima dar mokytis meno, automechanikos, namų statymo, braižybos, elektro-technikos, šaltkalvystės, siuvimo, šveisavimo, mašinraščio, stenografijos, buhalterijos ir kitų naudingų dalykų. Mokestis už mokslą, kuris įmokamas užsiregistruojant, yra 4,00 dol. šešiams mėnesiams. Registracija bus vykdoma kiekvieną antadienį ir ketvirtadienį vakare technikos mokyklos raštinėje, tačiau nesusijusiems pirmą registracijos dieną (tai buvo rugsėjo 27 d.), užsirašyti yra maža galimybė patekti į tokias klases, kaip automechanikos, namų statymo ir kit. svarbesnes, kurios jau pirmą registracijos dieną perpildomos. Dėstytojai - lektoriai, kaip ir kiekvienais metais, bus vietiniai kanadiečiai mokytojai iš kitų mokyklų.

Jau prasidėjo ruduo ir artėja žiema su ilgais, o kai kam ir nuobodžiais, vakarais. Gyvename krašte, kur nuolat kartoja, kad „laikas-p pinigai“.

Kodėl nesunaudoti laiko, ko nors mokantis? Sena lietuviška patarlė sako, kad „ką išmoksi, ant pečių nenešiosi...“ Jei dėl menko anglų kalbos mokėjimo negalėtum jokios specialybės mokytis, tai lankyk anglų kalbos kursus šią žiemą, o kitą pavasarį jau iš anksto galėsi užsiregistruoti į bet kurią klasę — duodama pirmenybė. Labai keista klausyti, kad vyrai 30—40 m. save įtikinėja, kad esą per senas mokytis... O kursuose galima sutikti žmonių ir 60 m. amžiaus. Reikia tik gerų norų!

Mūsų tautiečiai gyvena Kanados mažesniuose miesteliuose ar miškuose gal ir norėtų, bet neturi panašių galimybių. Taigi, nėra ko atidėlioti. Negalima pariešti nepastebėjus, kad keistas mūsų kolonijos pavyzdinių vyrų jau kelinti metai lanko įvairius kursus, daro stebėtiną pažangą ir nenustebkime, kad po kurio laiko tu rėsim „Steel Plant“ lietuvišką „diplomuotų“ bosų, elektros - technikų ir kitokių kvalifikuotų, gerai atlyginamų, darbininkų.

AR GI TAI NEGRAŽU?

Tillsonburg, Ont. Baigus nuimti tabako derlių, P. P. Mitrauskai surengė savo darbininkams, išleistuves. Prie gausiai apkrauto stalo visokiais kepsniais ir skanumynais, nepasigailėjo taip pat ir „links-mojo vandenėlio“.

P. P. Mitrauskai padėkojo Darbininkai padėkojo P. P. gerai atlikta darbą tuo pačiu palinkėdami, kuo geriausios kloties, tolimesniuose jų darbuose. — Jeigu viso Pasaulio tautos taip gražiai sugyventų, kaip kad mes sugyvenome, tai tikrai karo nebūtų — pareiškė P. Mitrauskas.

arbininkai padėkojo P. P. Mitrauskams už tėvišką globą, pareiškėdami — Mes nebuvo pas jumis svetimais darbininkais, bet jūsų vaikais, atvykusiais pasisvečiuoti.

Geroje nuotaikoje baigiant išleistuves, buvo surinkta aukų T. P. 12 dol. Aukų šie asmenys:

- 1) R. A. Mitrauskas ... \$ 1,—
- 2) P. Mitrauskienė ... \$ 1,—
- 3) P. Vidmantas ... \$ 1,—
- 4) P. Vidmantienė ... \$ 1,—
- 5) P. Dziusko ... \$ 1,— (lenkaitė)
- 6) P. Venskaitės ... \$ 2,—
- 7) Br. Naujalis ... \$ 3,—

LIETUVIS BATSIVYVS.

Pataisymai ir užsakymai.
4666 Park Ave, Montreal.
Telefonas: DO 0357.

Lietuviškoje Jono LADYGOS baldu studijoje ART IS

priimami užsakymai ir pataisymai salionų, sofų, fotelių. „St. Louis Textiles“ užuolaidų ir baldams medžiagų.

Didžiausias pasirinkimas atstovybė — pardavimas. gatavų minkštų baldų (per 500 vienetų), matrasų, vaikams lovelių tisiog iš fabrikų sandėlių.

LIETUVIAMS SPECIALI NUOLAIDA.

3 East Notre Dame St.,
Telefonas MA 1006.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

PRITYRĘS EUROPIETIS SIUVĖJAS K. STRAZDINS

priima vyriškų ir moteriškų drabužių už-mus ir pataisymus.
4858 Jeanne Mance, Montreal. TEL. CR 3668.
Skambinti vakarais po 6 val. (kalba latviškai, vokiškai, rusiškai)

ZURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvų importo ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!
A. PAULAITIS
Importe - Exporte.
Wangen - Allgau — Germany.

DANUTĖ STRAZDAITE
321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON BEAUTY SAION

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

KELIONĖ Į MIŠKUS.

Kai rudenio orai atvėsus, Toronte susilpnėja statybos darbai, ne vienas pagalvojame, kokio darbo griebtis žiemos metu? Nesinori eiti į fabriką, kur nuolat bilda dulkėse paskendusios mašinos, o prie jų dirbantieji net praktikai nusišluostyti neturi laiko.

Ir vėl kyla noras grįžti į vakarų Ontario miškus, kur ne vienas atlikome metų sutarties laikotarpį.

Saulėtą rugsėjo pirmadienio rytą, naujas „Pontiac“ neša vyrius iš Toronto vienuoliktą kilometrą šiaurės vakarų link. Ilga kelionė prieš akis, bet mūsų mašinos vairuotojas pasitiki savi ir savo mašina. Užsidėga cigaretę ir atsidusdamas ištaria: „Iki pasimatymo, Toronto“.

Vyrai sėdi tylūs, susimąstę; kiekvienas čia jau išgyvenęs metus ar porą; lieka, draugai ir pažįstami; dar akyse stovi mėlynakė mergaitė, išleidama palinkėjusi laimingos kelionės. Nors tik laikinai teišvažiuojame, bet jaučiame, koks ilgesys mus slėgs miško stovykloje. Tik atitulus gal šimtą mylių nuo Toronto, vyrai pradeda tykia niūniuoti sutartinę melo diją.

Po dvidešimties kelionės valandų jau buvom Port-Artur mieste, pravažiavę 980 mylių, tai Ontario miškininkų sostinė. Darbo jėškoti čia ilgai ne-

- 8) P. Samec ... \$ 0,50 (slovakas)
- 9) P. Durica ... \$ 0,50 (slovakė)

Viso ... \$ 12,—
Bernard Naujalis.

tenka, darbininkų pareikalavimas yra mieste, miškuose ir kasyklose.

Aplankę visus pažįstamus, važiuojam į Geraldton. Iš ten, jau saulei leidžiantis, pasiekiam miško stovyklą. Niūriai atrodė iš karto po didmiesčio. Ant ežero kranto eilė vienas į antrą panašių barakų, viduj pasieniais kariškai išrikuotos lovos, vidury didžiulė krosnis.

Nuotaika pragiedrėja sužinojus, jog gyvenam kartu su „čempionais“: du lietuviai laimėjo šioj stovykloj rekordą per vieną mėnesį uždirbdami po \$ 628 grynais, jau atskaičius pragyvenimą ir kitas išlaidas.

Mes džiaugiamės, patekę į gerą stovyklą. Jaunieji darbininkai supažindinami su motoriniais pjūklais ir jų veikimu. Kalvis pakausto arklus r ryžtingai žengiam į darbą. Prižiūrėtojas lietuvis sudaro sąlygas gauti geresnio miško. Dienos bėga labai greitai, motoriniai pjūklai staigia, virsta vaitodamos pušys.

Vakare, kad ir pavargęs, bet matydamas savo sukrautus kodus, jautiesi patenkintas.

Sekmadienius praleidžiame dažniausia ežere bežvejojami, o likęs liuoslaikis — knygoms, laikraščiams, laiškam ir tt. Stovykloj gaunam veik visą šiaurės Ameriką ir Kanadą leidžiamą lietuvišką spaudą.

Liūdniausia, kai aštrus kirvis paslysta nuo kertamos šakos ir kluodo kirtėjo koją, bendradarbiai tada su užuojau ta palydi ir už 70 mylių esančią Gerladton ligoninę.

J. Žemaitis.
KAS SKAITO
„NEPRIKL. LIETUVĄ“ —
REMIA LIETUVOS
LAISVĖS KOVĄ!

Visi į Wellandą

Š. m. spalio mėn. 13 d. (šeštadienį) 5.30 val. po pietų. Wellande Hungarų salėje, Hellems Ave., ALOK-tas rengia sezono atidarymą

SOKIŲ VAKARĄ

Šokiams gros puikus europietiškas orkestras. Vakaro pelnas: Tautos Fondui. Veiks turtingas valgių ir gėrimų bufetas.

Wellando ir kitų vietovių tautiečius maloniai kviečiame atsilankyti.

Wellando ALOK.

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERISKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKSTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS

Specializuojuos užsakymais paštu (mail orders) iš visų Kanados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf
ėjimas: 4504 Brebeuf street. Telefonas FR 9141

Išėjo iš spaudos J. Jazmino apysakaičių rinkinys MOTERIS, NUO KURIOS PABĖGAU.

Turiny 10 apysakaičių: Kiaulės mes, Baisiausias išgyvenimas, Konfiskuota, Pavasario sapnas ir kt. Ir viena ilgesnė apysaka: Nežinomieji metai.

Užsakymus paštu siųsti: Mr. Jasinskas, 84 Grace St., Toronto.

Kaina 1,— dol.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal. Tel. FI 0208.

BELLAZZI — LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.

Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

LIETUVIŠKA

BALDŲ KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME
UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR. ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI.

Estiška kailių prekyba siūlo Tamstoms gražius, aukštos kokybės

Kailinius paltus

fabriko kainomis. Galima ir išsimokėjimui. Atsilankykite ir įsitikinsite.

Darome taip pat pataisymus perdirdimus.

Kailininkas A. KOTKAS.
1481 Bishop St., Apt. 3,
Montreal. Tel. BE 4075.

AUKŠTA KOKYBĖ — ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS

PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mit. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18 \$ 9.80
2 sv. m. p. kavos		5 sv. g. k. taukų	
1/2 sv. kakao	Nr. 15	2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado	\$ 5.20	5 sv. m. p. kavos	Nr. 19 \$ 9.50
1/4 sv. arbatos		10 sv. cukraus	
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos		3 sv. g. k. taukų	
1 sv. kakao	Nr. 16	(skardinėje)	
1 sv. šokolado		2 sv. m. p. kavos	Nr. 20 \$ 7.15
1/2 sv. arbatos	\$ 8.90	1 sv. Aliaskos	
22 oz. kompoto		Salmon	
2 sv. m. p. kavos		1/2 sv. kakao	
1 sv. ryžių	Nr. 17	1/4 sv. arbatos	
4 oz. Salmon		2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
4 oz. Tuna	\$ 6.50	1 Qu. alyvos	
6 oz. liežuvis		„Mazola“	
1 1/2 oz. j. pipirų		1 sv. saldinių	
4 oz. kokoso		1/2 sv. kakao	
3/4 oz. kardamono		1/4 arbatos	
1 1/2 oz. cinamono		12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22 \$ 6.00
1 oz. majorano			
1 1/4 oz. paprikos		Individualūs paketai ruošiami susitarus.	
		Kava į visus paketus dedama po 1 sv. skardinėje.	

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsilaukti kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street,
CHICAGO 21, ILL. USA.

DOMINION AGENCIES BUREAU 16 Woolworth Bldg., PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Kanadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir Banantyne Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios)

GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.

Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti.

SAVININKAI BR. JOCAI.

MŪSŲ SPORTAS

PAS KANADOS ŠACHMATŲ MEISTERI

Paprašytas Redaktorius pa-nybėse palikau antrojo vietoj su daryti pasikalbėjimą su P. Vaitoniu, nuvykau į jo butą Hamiltone, kur meisteris gyvena su šeima. Įėjus į kambarį, krito į akis laimėta pereinamoji taurė ir didelis užrašas „Wel come champion“. Vėliau pamatiau ir Kanados laikraščius, kuriuose yra fotografijos ir ap- rašymai apie rungtynes ir meis- terį. P. Vaitoniui patiekiau ke- letą klausimų į kuriuos maloni- ai sutiko atsakyti:

— Kaip pasisekė Jums nu- vykti į Vancouverį?

— Labai gerai. Lėktuvu pasiekiau per 12 val. Vancou- verį.

— Kaip vyko pirmenybės?

— Pirmenybės buvo paruoš- tos gerai, apgyvendinti repre- zentaciniams Vancouverio vieš- buty. Pirmenybės vyko erd- vioje saloje su pavyzdinga tvar- ka. Dauguma dienų tekdavo lošti po du ratus — 8 val. per dieną.

— Kokius turėjot varžybi- ninkus ir kaip jie laikėsi?

— Buvo 13 varžybininkų, kurie eilės tvarka atsistojo jau spaudoj paskelbta tvarka.

Nelauktai gerai pasirodė An- dersonas, kurį Onterio pime-

nybėse palikau antrojo vietoj su vieno taško persvara. Antras toniu, nuvykau į jo butą Hamiltone, kur meisteris gyvena su šeima. Įėjus į kambarį, krito į akis laimėta pereinamoji taurė ir didelis užrašas „Wel come champion“. Vėliau pamatiau ir Kanados laikraščius, kuriuose yra fotografijos ir ap- rašymai apie rungtynes ir meis- terį. P. Vaitoniui patiekiau ke- letą klausimų į kuriuos maloni- ai sutiko atsakyti:

— Koki varžybų momentai buvo sunkiausi?

— Visos varžybos buvo sun- kios, nes visi metai buvau ne- lošęs. Be to du ratai labai iš- vargino, todėl kartais buvo pa- vojaus prieš pačius silpnuo- sius. Šachmatinių požiūrių bu- vo dvi ypatingai įtemptos par- tijos su Anderson ir Janofsky. Su Andersonu praleidau progą laimėti, o su Janofsky po ne- pavykusio puolimo teko pasiek- ti lygiųjų blogesnį baigmę, tik po 93 ėjimų per 10 valan- dų įtempto lošimo. Lemiamos- ji partija buvo su Dr. Bohatyr-

čuku, kuri buvo viena iš įdo- miausių mano partijų. Ši par- tija loštą paskutiniame rate ir lemianti visų trijų pirmųjų vie- tų pasiskirstymą, sutraukė vi- sos skaitlingos publikos vaka- ro dėmesį.

— Kas daugiausia lėmė Jū- sų laimėjimą?

— Kuomet maždaug yra ly- gi konkurencija ir viltis laimė- ti pirmą vietą buvo įeiti į pas- kutinius du ratus. Prieš Fox ir Bohatyrčuką ėjau su puse taško mažiau kaip Anderson, bet jis ėjo su vienu tašku per- svaros ir aš skaičiau, mano šan- sai buvo nepergeriausi, nebent tik Bohatyrčuk laimėtų prieš Andersoną, kaip ir įvyko. Tas daugiausia ir turėjo įtakos. Tam tikro atsakomybės jausmo teikė ir tas faktas, kad atvykau lietuvių visuomenės parama ir tas gerokai mane varžė būti vi- siškai laisvam.

— Kaip buvo sutiktas lai- mėjimas — pergalė?

— Iš publikos pusės labai palankiai, nes kažkodėl turė- jau publikos simpatijų, gal to- dėl, kad mano partijos buvo ge- rokai komplikotos. Iš renkė- jų pusės aplanai paėmus ma- nau, kad palankiai. Vancouve- rio spauda labai palankiai su- tiko ir visą laiką kreipė neblo- gą dėmesį. Kaip sporte taip ir šachmatuose turėjau daug rungtynių su laimėjimais ir pralaimėjimais, tačiau čia daug kam buvo šurpizas, nes ėjau su pusės taško skirtumu.

Bus daugiau.

— Ką galėtumėt pasakyti apie tarptautines varžybas?

— Neturiu per daug ambici- jos ruoštis šiam turnyrui. Svar- biausia truks laiko, nes iki pa- vasario būsiu labai užimtas va- karais studijom su costaccoun- ting (gamybinė buhalterija). Šalia to ir darbo sąlygos sun- kiai leis išvažiuoti. Lėšas šiai kelionei turėtų parūpinti Ka- nados šachmatų federacija.

— Koki tolimesni planai, perspektyvos?

— Permaža laiko, reikėtų suruošti porą gerų rungtynių taip pat ir teoretiškai pasiruoš- ti. Svarbiausias tikslas dabar baigti studijas ir įsitvirtinti dar- be, kurį dirbu. Pirmasis tiks- las — baigti business School, o vėliau gauti ir atitinkamą laipsnį iš Universiteto.

— Nuo kada susidomėjot šachmatais?

— Labai anksti, nes pradė- jau lošti 5 metų. Tačiau spor- tą visada pirmojo vietoj statyd- au, o ne šachmatus.

— Kokias svarbesnes rung- tynes ir laimėjimus turėjot anksčiau?

— 1931 m. iš gimnazijos at- važiuoj visai nelauktai laimė- jau Universiteto pirmenybes finale, nugalėdamas Vistanec- kį. Tų pačių metų rudenį Kau- no B klasėj buvau trečias. Po 3 mėn. per protekciją priimtas į Lietuvos pirmenybes pasie- kiau 4 ir 5 vietą. Po poros mėn. Kauno pirmenybėse lai- mėjau 1 vietą. 1932 m. Lietu- vos pirmenybėse 2 vietą. 1934 m. Lietuvos pirmenybėse daly- vaujant visiems stipriesiems Lietuvos šachmatininkams — Mikėnui, Mechtui, Vistanec- kiui, Luckiui ir Dysleriui dvie- jų ratų turnyre laimėjau 1 vie- tą. 1937—38 m. 1 vietą Lietu- vos pirmenybėse su persvara 1½ ir 2 taškų. 1940 m. 2 vie- tą Lietuvos pirmenybėse su 0,5 taško skirtumu. 1944 m. 1 vie- tą Pabaltijo pirmenybėse. 1945 m. Švedijoj Tarptautiniam tur- nyre 4, 5 ir 6 vietą, tais pačiais metais ten pat kitam Tarpt. turnyre 3, 4 ir 5 vietą ir 1 vie- tą vietiniam mažesnio pobū- džio turnyre. Kanadoj 1949 m. 2 vietą Ontario pirmenybė- se. 1949 metais Kanados pirmenybėse 5 vietą. 1950 m. Ontario pirmenybėse 1 vie- tą. 1951 m. Kanados pirmeny- bėse 1 vietą.

Be to dalyvavau visose olim- piadose: Folkestone, Angli- joje, Varšuvoje, Munchene, Stok- holme ir Buenos Aires. Tik

ONTARIO DUODA MEDI CINISKĄ PAGELBĄ PEN SININKAMS NEMOKAMAI.

Apie 36.700 gyventojų On- tarijoje tarp 65 ir 70 metų am- žiaus galės pasinaudoti medi- ciniška pagalba be jokio mo- kesčio, ir tai tik dėka naujo pensijos įstatymo.

Nors provincinė ir federalinė vyriausybė tuos 40 dol. pen- sijos pasidalina, bet mediciniš- ką pagalbą ir jos administravi- mą sumokės vien Ontarijos pro- vincija.

Spėjama, kad apie 40.000 žmonių turės teisę į tą paramą.

2 olimpiadose turėjau surinkęs 50% taškų, o visose kitose dau- giau kaip 50% taškų.

— Kokias dovanas esat lai- mėję?

— Lietuvoj Pabaltijo tur- nyre, kur gavau didelę sidabri- nę taurę ir Kauno pirmenybė- se vieną statulą. Visos kitos premijos būdavo piniginės.

— Ką galėtumėt pabaigai pasakyti?

— Esu labai dėkingas lietu- viškajai visuomenei už ekono- minę paramą, kuri įgalino ma- ne dalyvauti pirmenybėse — baigė pasikalbėjimą p. Vaito- nis.

KREPSINIO PIRMENYBIŲ RUOMENYS.

1935 m. Ženevoje: 1. Lat- vija, 2. Ispanija, 3. Čekoslova- kija. 1937 m. Rygoje: 1. Lie- 1939 m. Kaune: 1. Lietuva, 2. tuva, 2. Italija, 3. Prancūzija, Letvija, 3. Lenkija, 1946 m. Že- nevoje: 1. Čekoslovakija, 2. Ita- lija, 3. Vengrija, 1947 m. Praho- je: 1. Sovietų Sąjunga, 2. Čekoslovakija, 2. Italija, 3. Vengrija, 1947 m. Prahoje: 1. Sovietų Sąjunga, 2. Čekoslo- vakija, 3. Egiptas, 1949 m. Kaire: 1. Egiptas, 2. Prancū- zija, 3. Graikija, 1951 m. Pa- ryžiuje: 1. Sovietų Sąjunga, 2. Čekoslovakija, 3. Prancūzi- ja.

Tą patį gydymą gaus ir žmo- nės per 70 metų amžiaus.

Gydymui galima bus pasi- rinkti gydytoją, kuris gali bū- ti pakviestas į namus, ir gaus vaistus. Bet ligonių gydymas, chirurgija, mediciniška pagal- ba ir naminio gydymo priemonės nebus apmokamos. Sulig susitarimo tarp provincijos ir O. M. A. veikimas yra išplė- tas iki 142.000 Ontarijoje, 95.000 yra per 70 metų pens- ninkai arba akli, 24.000 gauna motinos pašalpą ir 23.000 gau- na kitokias pašalpas.

7.000 DOL. PREMIJOS KA NADIŠKIEMS PROJEK- TAMS

„The National Industri De sign Committee“ surengė kon- kursą kėdžių arba rašomojo stalo iš medžio ir kėdžių bei durų ir aliuminijaus projek- tams, kurie tiktų masinei gamy- biai.

„Aluminum Co. of Canada“, „The Lumbermen's Associa- tion of Canada“ ir „The Na- tional Gallery“ Ottavoje sudė- jo tuos 7.000 dol. premijoms.

Premija skiriam ypatingas dėmesys bus atkreiptas į gamy- bos ekonomišumą, mechaniš- ką darbingumą, formos tinka- mumą atitinkamai funkcijai ir projekto paprastumą.

1952 m. sausio 15 d. yra baigimo data. Taisyklių kon- kursui galima gauti iš D. W. Buchanan, secretary, National Industrial Design Committee, National Gallery of Canada, Ottawa, Ont.

Tai yra jau antras konkur- sas. Pernai buvo daugiau bend- ro pobūdžio. Šiais metais ypa- tingas dėmesys atkreiptas kėdžių gamyba.

Visose keturiose kategori- jose, tai yra kėdžių iš aliumini- aus ir medžio, rašomojo stalo ir metalinių durų, premijos bus duodamos po 1.000 dol., 500 dol. ir 250 dol.

* * *

PADEKOS

KAS „NL“ prenumeruoja, TAS už Lietuvos laisvę kovoja. „Nepriklausomą Lietuvą“ skaitysi — Visą pasaulį aiškiai matysi.

P. Steponui Juodviršiui ir kt. tautiečiams Sault-Ste-Marie, Ont., mano vyro skaudžios ne- laimės metu nuoširdžiai užjau- tus ir materialiai sušelpus ma- ne, nuoširdžiai dėkoju.

Juzė Simelaitienė.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lie- tuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadi- niais po pamaldų.

BALDŲ, ELEKTROS REIKMENŲ, RADIO PREKYBA

Brouillette & Gagnon Ltee

6014 BOULVARD MONK, WI 6144, MONTREAL
maloniai kviečia atsilankyti į savo prekybos namus, kur yra gausūs įvairių baldų, elektros reikmenų, elektri- nių bei gazių pečių, radio (PHILIPS — be kurio eu- ropiečiai neapsieina) pasirinkimas.
Duodama lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.
6 krautuvės Montrealyje. Pirkite pigiau negu kitur.
Mūsų atstovas lietuvis
JUSTAS STROPUS
Tamstoms maloniai patarnaus, suteikdamas reikalingas informacijas. Susisieki- te su juo iš anksto telefonu TR 1610 (6672 Beaulieu St., Ville Emard).

DIPLOMUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS L. ARMALIS

76 Culver St., SIMCOE, Ont.

ATIDARĖ LAIKRODŽIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ:

Priimu taisyti visų rūšių laikrodžius. Darbą atlieku greit, sąžiningai ir žymiai pigiau.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

E.D. BELANGER & SONS

15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir raitus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišių medžiagų. Darbas atliekamas SAŽININGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarena Ave, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

Tabako ūkio pardavimai

Baigėsi vėl „tabacco harvest“ ir dabar prasideda ūkių pirkimas ir pardavimas. Geras laikas pamatyti tabaką sukrautą daržinėse ir apžiūrėti tabako žemę. Yra geras ūkių pasirinkimas. Vieni parduoda dėl blo- gos sveikatos, kiti — nebenori dirbti kai banko kny- gutė pripildyta.

Sašydam prašau pažymėti, kiek grynais galite įnešti.

CHARLES POCIUS REAL ESTATE BROKER.

Tillsonburg, Ont. Tel. 829J.

Visi įsigykite Naują Knygą,

POEZIJOS ANTALOGIJĄ „ŽEMĖ“.

Antalogiją redagavo Kazys Bradūnas. Studijinį (65 psl.) knygos įvadą parašė Juozas Grinius.

ŽEMĖJE — savo brandžiausią kūrybą spausdina: Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas, Alfonsas Nyka Niliūnas, Vytautas Mačernis ir Henrikas Nagys.

ŽEMĖ išleido „LIETUVIŲ DIENOS“, 9204 S. Broad- way, Los Angeles, California. Knyga yra iliustruota ir at- spausta dviem spalvomis. Apie 200 puslapių. Kaina 4,— dol.

ŽEMĖ galima įsigyti pas leidėją ir šio laikraščio adminis- tracijoje.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)

(buvusi Juozo Paplausko)

SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei mėsos gaminiai.

Pristatymas į namus, o penktadieniais ir į Longueil. Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

NAUJIENOS

PIRMAS IR DIDŽIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS visuose Amerikos miestuose ir užsienyje turi savo korespondentus ir nepaprastų gabumų rašytojus, žurnalistus.

NAUJIENOS duoda vėliausias, tikriausias ir geriausias pasaulines, nacionalines bei vietos žinias, straipsnius ir paveikslus.

NAUJIENOS talpina išvietintųjų lietuvių šeimų, gimi- nių bei pažįstamųjų pajieškojimus ir jų at- sišaukimus į savo tautiečius.

NAUJIENOS nemokamai spausdina lietuvių draugijų, klubų ir organizacijų pranešimus, atsišau- kimus ir korespondencijas.

UŽSIRAŠYKITE NAUJIENAS ŠANDIEN PAT.

Prenumerata: Amerikoje ir Kanadoje \$ 9.00, pusei me- tų \$ 5.00; Chicagoje \$ 10.00, pusei metų \$ 5.50; užsieny \$ 11.00, pusei metų \$ 5.50.

Adresas: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chica- go 8, Ill., U. S. A.

DEMESIO

Vilnasaliečiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk Blvd, Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriu- je Montrealyje.

SEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAS PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Jei norite pirkti ar parduoti na- mus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

COMMERCIAL & INDUSTRIAL ELECTRIC
LICENZIJUOTAS ELEKTROS KONTRAKTORIUS

H. LAPAS

PATAISYMAI

VISŲ RŪŠIŲ ELEKTRISKI ĮRENGIMAI BEI

322 WILLARD Ave.

TELEF.: MU 6337 TORONTO - Ont.

MONTREAL

GRAŽIAI PAVYKUSI VAKARIENĖ

Kanados Lietuvių Tarybos besilankant „Bubulio ir Dun-Montrealio“ skyriaus praėjusį sekmadienį suruošioji Šv. Ka realy, „NL“ red. paprašė ji žimiero parapijos salėje vakarieni labai gražiai pasisekė. Žmonių atsilankė apie 400, kurių buvo po pusę senųjų ir naujųjų ateivių, o jų tarpe ir svečių i šToronto, Rodney ir kitur.

Vakarienės vedėju buvo KLT Montrealio skyriaus pirmininkas p. Antanas Navickas, kuris vakarienės dalyvius pasveikino, kvietė vieningai dirbti ir ypač vieningai veikti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalui. P. Navickas pasveikino būtiną reikalą ir seniau atvykusius ir naujiems ateiviams dirbti vieningai ir solidariai.

Labai gražią kalbą pasakė parapijos klebonas kun. J. Bobinas. Jis pažymėjo, kad Kanados Lietuvių Taryba yra daug nusipelnusi ir daug nuveikusi. Ji ir laikraštį leidžia jau 10 metų. Tai garbinga organizacija, kuri jungia visus lietuvius, todėl visiems lietuviams gražu būtų joje dalyvauti. Kun. J. Bobinas kvietė visus vakarienės dalyvius dėti į Kanados Lietuvių Tarybą.

Valdybos sekretorius J. Parojus pabrėžė gražias ir pirminko ir Klebonas išreikštas mintis ir toms mintims kreipė dalyvių dėmesį.

Pirminkas padėjo visiems už atsilankymą, šeiminkams už gražiai paruoštą vakarienę ir tautiečiams už parūpinimą vakarienei produktų.

Vyr. šeiminku buvo p. Paznovaitis, šeiminkė — p. Kuprevičienė, talkinti ponij ir p. nelių — p. Paznovaitienė, p. Gardauskienė, pp. Lukošius, p. Salaliūnė su dukra Onute, p. Mikalauskienė, p. Navickienė, p. Gričiūtė, p. Deltuvaitė, p. Trumpos, ir žmona, visos skyriaus valdybos — p. Salalės, p. L. Gudo ir kt. Pirm. dėkojo p. Mačioniui už produktų parūpinimą, o p. Matuliams už prisidėjimą maistui.

Po skanios vakarienės buvo šokiai, trukę iki 1 val. nakties. Šokiuose buvo gražaus jaunimo, bet ir vyresnio amžiaus vyrai ir moterys aktyviai dalyvaavo. Vakarienė buvo tikrai graži ir sėkminga.

SPAUDOS BALIUI VEIKALAS.

Rašytojui Antanui Rūkui

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

su teise naudotis virtuve:
2725 — 16 Ave, Apart. 6,
Rosemount.

ISNUOMOJAMAS BUTAS

5-kių kambarių butas su centriniu šildymu ir duodamas virti elektrinis pečius. Teirautis galima bet kuriuo metu:
8461 Reims St., Montreal.

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR
TAISAU SENUS
KAILINIUS PALTUS.

DUODU GERĄ KAILIŲ
PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU
SĄŽININGAI
IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS
KAIP KITUR.

688 ALLARD Ave, Verdun.
Telefonas HE 5853.

Kreiptis po 6 val. vakaro,
šeštadieniais — visą dieną.

• ELEKTRA • RADIJAS • TELEVIZIJA

REGISTRUOKITĖS DABAR į spalio mėnesį prasidedančius dieninius, vakarinius ir korespondencijos būdu kursus.

Raštinė veikia kasdien 9—5 ir vakarais 7—9.

CANADIAN SCHOOL OF ELECTRICITY

1204 Crescent St., Montreal, P. Q.
Telefonas UN 6-0959.

Pavardė
Gatvė
Miestas Amžius

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Sekmadienį įvyksiamas tėvų susirinkimas paaikškėjo, kad šeštadieninė lietuvių mokykla šiemet turi gražų pasisekimą. Mokinių skaičius pakilo per 60. Dabar mokytojai jau gali dirbti suskirstę mokinius skyriais, pagal amžių, mokslo pažangą ir tt. Tokiu būdu ir darbas yra našesnis ir mokiniai geriau jaučiasi. Mokykloje jau dirba 3 mokytojai. Reikalingas ketvirtas.

KALBŲ KURSAI

Anglų ir prancūzų kalbų kursai, vyksta Verduno ir Villibrod gatvių kampo mokykloje, šiemet mokytojai yra lietuviai, todėl tikimasi, kad ir mokslas geriau seksis.

Pamokos bus pirmadieniais ir ketvirtadieniais; pirmoms grupėms nuo 8 val. iki 9 ir antroms (pažengusių) grupėms — nuo 9 iki 10 val. vakaro. Kursuose kol kas yra tik lietuviai. Visi, kas nemoka anglų arba prancūzų kalbų, kviečiami kursams lankyti. Kursai, kaip ir pernai nemokami.

ATVYKO IŠ ANGLIJOS

Šiandien 9 val. ryto Montrealio aerodrome nusileido lėktuvas, kuriuo iš Anglijos atskrido pastovus „NL“ prenumeratorius p. Bajoriūnas Jonas. Lankėsi „NL“ redakcijoje ir išvyko į Hamiltoną, kur turi gerą draugą ir tikisi apsigyventi.

Vakar iš Belgijos lėktuvu atskrido p. Ungertis su šeima — žmona ir dviem vaikučiais. Pp. Ungerių šeima išvyko į Toronto.

SVEČIAS IŠ TABAKO ŪKIO

Švenčių proga Montrealy lankėsi p. Jonas Naruševičius, kuris su bičiuliu ties Rodney nuomoja tabako ūkį. P. Naruševičius patenkintas savo darbu, kuris šiemet buvęs ypač pelningas ir naudingas.

APIPLĖŠĖ VILLESALLE BANKĄ

Praėjusį trečiadienį du vyrai įsibrovė dienos metu į Ville Lasalle banką, sumušė banko direktorių ir pasigrobė apie 4.000 dol., dingo.

Pranešimai

WINNIPEGIEČIŲ ŽINIAI!

Sekmadienį, spalio mėn. 21 d., 3 val. po pietų Lietuvių Klube, 240 Manitoba Ave., yra šaukiamas KLB Winnipeg apylinkės narių susirinkimas.

Visus tautiečius prašome atsilankyti, nes yra svarbių visiemis kartu sprendinių klausimų.

KLB Winnipeg apyl. V-ba.

LANKĖSI DAUG TORONTIŠKIŲ.

Pasinaudodami dviejų dienų šventėmis, spalio 6—8 dienomis Montrealy lankėsi ir apilankė „NL“ redakciją šie torontiečiai: p. Aldona Laugelinė, p. Bronė Benediktavičienė, p. Juozas Dubniskas, p. Viktoras Kalainas, p. Vanda ir Alfonsas Balniai, p. Vladas Nakrošius. Vieni jų atnaujino „NL“ prenumeratą, kiti naujai užsisakė.

MLBD-jos LOTERIJA.

M. L. B. D-jos surengtos loterijos daiktų paskirstymas įvyko A. V. par. salėje 7. IV. 51.

Išlošė sekantieji numeriai: 148—lietsargis, išlošė Norkevičius,

205—Chery-Brandy bonką išlošė P. Lileikis,

237—Moter. rankinukas, 10—Amž. plunksna,

222—Vyr. marškiniai, išlošė J. Adamonis,

46—Vyr. pirštinės, išlošė L. Girinis,

283—Žiebtuvėlis.

170—Lempa stalinė, išlošė p. Stumbra.

165—Servyzas.

92—Radio aparatas, išlošė B. Povilaitis.

Laimingieji neatsiėmė laimė tojų daiktų, prašomi skubiai atsiimti pas p. A. Lymaną: 7116 Cartier. Atsiimant prašome turėti bilietus.

M. L. B. D-jos V-ba.

SPALIO 28 DIENA

SV. ONOS VAKARIENĖ.

Prašoma, kad spalio 28 dieną, sekmadienį, pašalpinė Šv. Onos draugija Šv. Kazimiero parapijos salėje ruošia vakarienę, kurios tikslas yra labdaringas — sušelpiti sergančius gancius.

ATVYKO IŠ BELGIJOS

Šiomis dienomis iš Belgijos atvyko p. Paškevičius su žmona Otilija, kurie apsigyveno Montrealy. Drauge su jais atvyko į Toronto. Pp. Paškevičiai lankėsi „NL“ redakcijoje.

SUTUOKTUVĖS

Spalio 6 d. Aušros Vartų bažnyčioje susituokė p. Šitkauskaitė su J. Zabielskiu.

Laimingo gyvenimo!

PRIMINIMAS.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos vargo mokyklų rėmėjams priminimas aukoms įmokėti banko adresas:

„Swiss Bank Corporation 15 Nassau St. New York 5, N. Y. For account of Swiss Bank Corporation, Zürich in favor of Mr. Pranas Zundė — Lithuanian National Committee, Bad Salzflun“, arba per BALF-ą Brooklyne.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba.

Imigracijos (darbo, buto garantijų sudarymas), nuosavybės perleidimo, paskolų parūpinimo, palikimų, pilietybės ir kiti reikalai. — Atstovavimas teismuose ir įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuorašai. — Visokeriopos informacijos. — Gynimas lietuvių interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas priitrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos ir Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

TORONTO

MOT. GRUPĖS DAINA ŠOKIAI.

Lapkr. 3 d., St. Agnis Italų salėje, (priešais lietuvių bažnyčią) yra ruošiamas smagus pasilinksminimo vakaras. Šokiams gros gera kapela ir veiks bufetas. Bus ir kitokių pmarginimų šokių metu. Gautas pelnas skiriamas tremtyje tebe vargantams lietuviams, kuriems reikia pasiūsti kalėdiniai siuntiniai. Maloni lietuvių visuomenė, yra kviečiama gausiai atsilankyti ir tuo paremti šį kilnų tikslą.

SKAUTŲ-ČIŲ NAMAMS STATYTI AUKOS

Suprasdami mūsų tautiečiai skautų-čių gražų tikslą turėti savo namus Toronte ir pasekdami anksčiau aukavusius, savo kukliomis aukomis parėmė šį gražų tikslą:

Pasizadėjo terminais mokėti.

1. Grigaitis Kęstutis \$ 100,—
2. Matulaitis Jonas \$ 100,—
3. Kuprevičienė Rūta \$ 30,—
4. Kairys Stepas \$ 50,—

Pasizadėjimai ir aukos bus skelbiamos ir sekančiuose „NL“ numeruose. Visiems, kurie suprato mūsų siekimus, tariame skautišką nuoširdų ačiū.

Aukos maloniai prašome siųsti šiuo adresu: Kęstutis Grigaitis, 994 Dundas Str. W. Toronto, Ont.

Toronto skautų-čių Namų Fondo Valdyba.

IŠKILMINGOS VESTUVĖS.

Spalio 6 d. ryką Šv. Petro bažnyčioje, kun. Pacevičiui atliekant vedybines ceremonijas, buvo sutuokti Emilija Garbuzaitė su Juozu Jurkevičiumi. Šios poros sutuoktųjų metu gilų išpuodį sudarė gražiomis chrizantemomis papuošta bažnyčia ir tautiniais rūbais pasipuošusios pamergės.

Ypatingai gražų tautinį apdarą dėvėjo pati jaunoji, kuriai šiai progai išaudė p. A. Tamošaitienė.

Kadangi, E. Garbuzaitė, kaip ir daugelis kitų mergaičių, čia neturi nei tėvų, nei giminių, tai tėvo pareigas atliko p. J. Mankus, kurio šeimoje E. Garbuzaitė, nuo pat atvykimo į Kanadą jautė tėvišką globą.

Privedus E. Garbuzaitę prie altoriaus J. Monkus perduoda jos sužadėtiniui J. Juškevičiui, su kuriuo ji sudeda pažadus bendram šeimyniniam gyvenimui. Šliubo metu labai jautriai p-lė M. Vilčiauskaitė giedodavo šioms ceremonijoms pritaikytą giesmę.

Vestuvių vaišės vyko pp. Mankų namuose, kur jaunavedžių bičiulių ir artimesnių dalyvavo gražūs būrys. Svečių tarpe buvo ir Kanados lietuvių konsulas p. V. Gylis su Ponia.

Prie gausių ir tikrai nuoširdžių vaišių, buvo pasakyta ir įvairių linkėjimų jaunavedžių laimingo rytojaus gyvenimui.

Buvusi E. Garbuzaitė ir dabar E. Jurkevičienė, labai daug yra įdėjusi sumanumo ir energijos Dainos grupės ir K. L. M. Bendruomenės Toronto Apylinkės veiklon, o J. Jurkevičius vyrų choro organizavimui ir jo palaikymui.

Reikia tikėti, kad nuo visuo meninio darbo jie ir dabar, ne tik, kad nenutols, bet dar tampriau įsijungs ir dirbs bendrai su kitais.

SAVININKUI KEIČIANT BIZNĮ IŠNAUDOKITE GERĄ PROGĄ

TORONTE, lietuvių ir kitų europiečių žmonių apgyventame rajone, Dundas Str. 1002 W. prie liet. bažnyčios, gražioje vietoje, priešais parką (miesto centre), pilnais nuosavybės PARDUODAMA su visu inventoriu VALGYKLA - DELIKATESEN ir kartu dviejų aukštų, puikiai atremontuotas mūrinis namas, su rūsimi, iš 6 kambarių. Kambariai dažyti. Grindys - parketas. Vanduo šildomas elektros kaitintuvu. Apšildymas oru - anglimis.

Restorano įrengimų savikaina \$ 5.000
Parduodamas restoranas ir jo įrengimai už... \$ 4.000
Namas su sklypu už \$ 13.000

Kartu \$ 17.000

Įmokėti viso \$ 7.000, o išmokėti \$ 10.000

Tad, laimės ir sėkmės visame kame mieliems p. p. Jurkečiams!

SLA 236 KUOPOS NARIŲ ŽINIAI.

Spalio 14 d. 2 val. popiet 404 Bathurst Str. salėje įvyks kuopos narių susirinkimas.

Prašomi atsilankyti visi nariai, o ypatinai tie, kuriems jau laikas mokėti sumokėti.

Ligonių kuopoje šiuo tarpu nėra. Buvę ligonys pirm. V. Dagilis ir H. Chvedukas jau pasveikę ir priklausomus pašalpos čekius gavę.

J. Jokubynas, kuris buvo sužalojęs kojos pirštą, dėl ko ilgą laiką turėjo sugipsuotą koją, dabar jau pasveikęs ir jau pradėjo savo kasdienį darbą. Sutvarkius su daktaru sirgimo blankus ir J. Jokubynui iš centro šekis bus prisiųstas už sirgimo laiką.

MLBD TORONTO SK.

NAUJA VALDYBA

Rugsėjo 30 d. Toronto liet. parapijos salėje įvyko Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jos metinis susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 40 narių ir 20 svečių. Po valdybos ir Revizijos Komisijos pranešimų buvo išrinkta nauja valdyba iš šių asmenų: K. Aperavičiaus, inž. J. Dragašiaus, inž. P. Lelio, E. Liaudinskienės ir L. Tamošausko.

Pareigomis dar nepasiskirs tyta. Įstojo 8 nauji nariai. To kiu būdu dabar MLBD Toronto „Sąjunga“ turi 70 narių.

NUSIKALTO DU JAUNUO LIAI.

Du jaunuoliai, vieną dieną, nutarė išvažiuoti pamandrovoti po farmas. Taip jiems beva žinėjant, vienas iš jų pasiūlė užsukti į X farmą, kur dirbo dvi taip pat torontiškės. Turėdamos liuosdienį ir pažįstamų vyrųklų pasiūlomos pavažinėti po apylinkes ir pažįstamus, sutiko. Atsidūrus per šimtą mylių nuo gyvenamos vietovės, tarp miškų, mergaitės pastatė sulygas. Mergaitės nesutikimas, „didvyriai“ išmetė jas iš mašinos, o patys nu dūmė. Mergaitės ir darboveitę grįžo tik sekančią dieną. Kaip negražu!

S. Laukeliškis.

DIDEJA CIVILINIŲ SANTUOKŲ SKAICIUS

Civilinės metrikacijos įstaty mo priėmimas Ontarijo provincijoje buvo, kaip pasirodo, labai reikalingas. Didelis skaičius lietuvių jo teikiamomis privilegijomis pasinaudoja. Paskutiniaisiais mėnesiais vien tik Toronte teisėjai suriša gyvenimui po kelias lietuviškas poras kas savaitę.

Civilinės santuokos procedūra nekomplikuota ir nebrangi. Pirmiausia reikia išsiminti iš Ontario provincijos vyrausybės leidimą vestis. Gavus jį turi ne mažiau kaip tris dienas praeiti kol galima susituokti. Kaldami Ontario sostinėje leidimai vestis ypatinai neapsunkinti, daugelis atvyksta iš kitų net lietuviškųjų kolonijų į Torontą susituokti.

Be to, civilinė santuoka su darydami jaunavedžiai turi mažiau išlaidų.

J. J. J.